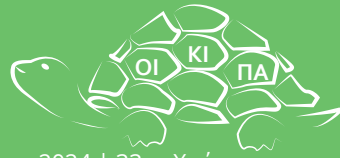

εν αιθρία

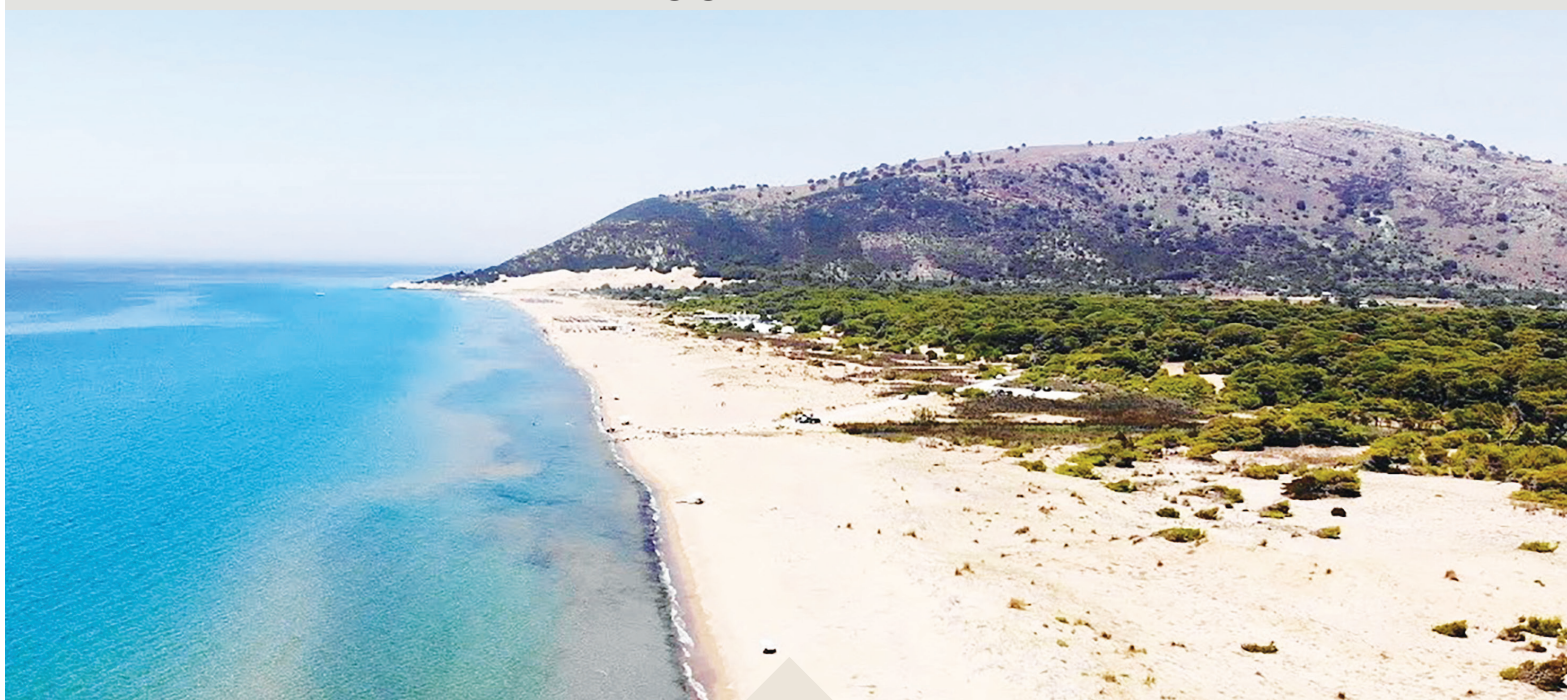
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2024 | 33ος Χρόνος

Τσαμαδού 21 • 26222 Πάτρα • Τηλ & Fax: 2610321010 • email: oikipa@otenet.gr • site: www.oikipa.eu

Εποφθαλμιούν και πάλι τμήμα του αιγιαλού της Καλόγριας!

ΝΕΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΙΔΙΩΤΗ ΠΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΕΙ 35 ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ ΑΜΜΟΘΙΝΙΚΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ

Δημόσια αμμοθινική έκταση 35 στρεμμάτων διεκδικεί εκ νέου με προσφυγή του στο Πρωτοδικείο Πατρών ο ιδιοκτήτης παρακείμενης έκτασης στην παραλία της Καλόγριας.

Παρά το γεγονός ότι, τόσο η αρμόδια Ειδική Επιτροπή, όσο και η Δευτεροβάθμια ανάλογη Επιτροπή του Υπ. Οικονομικών αποφάνθηκαν από το 2020 και 2023 αντίστοιχα ότι η εν λόγω έκταση (Κτήμα ΑΚΒ 32) ανήκει στο δημόσιο, ο ιδιώτης

επανέρχεται με νέα προσφυγή που θα εκδικαστεί εντός του Οκτωβρίου, με βάση και το νέο νόμο 5092/2024 του Χατζηδάκη, που δεν διακρίνεται για την φιλοπεριβαλλοντική του φιλοσοφία.

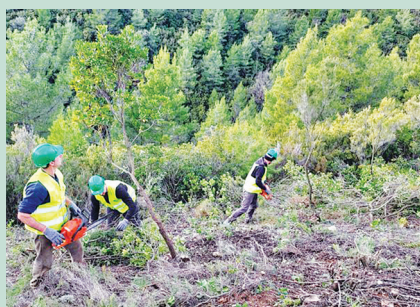
Ελπίζουμε πως «υπάρχουν δικασταί (και) εις τας Πάτρας!»
Λεπτομέρειες στη σελίδα 2

Εσφαλμένη η εφαρμογή του προγράμματος ANTINEPO στα οικοσυστήματα της χώρας!

ΝΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΠΑ ΣΕ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Την εσφαλμένη εφαρμογή του προγράμματος ANTINEPO στα οικοσυστήματα της χώρας επισημαίνει με νέα παρέμβασή της η ΟΙΚΙΠΑ, με επιστολή της προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΕΝ κ.λπ.), αλλά και στα πανεπιστημιακά τμήματα δασολογίας και βιολογίας της χώρας.

Η επιστολή επισημαίνει την καταστροφική εφαρμογή του προγράμματος (ιδιαίτερα στην περιοχή του Καϊάφα) και ζητά τη συνεργασία όλων, προκειμένου

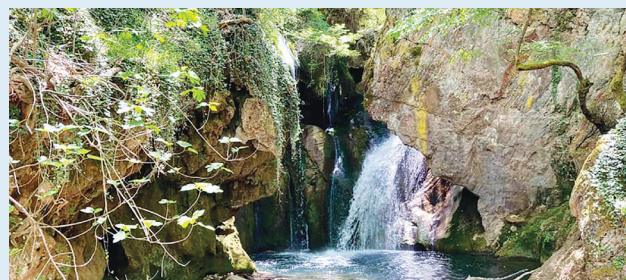

να αποφευχθούν ανάλογες καταστάσεις και σε άλλες περιοχές της χώρας.

Λεπτομέρειες στη σελίδα 16

Εκδρομή στην ΑΝΩ και ΚΑΤΩ ΒΛΑΣΙΑ

Κυριακή 13 Οκτωβρίου

Την ΚΥΡΙΑΚΗ 13 Οκτωβρίου θα πραγματοποιήσουμε την πρώτη μας φθινοπωρινή εκδρομή στην περιοχή της Άνω και Κάτω Βλασίας. Θα περπατήσουμε στο ωραίο αγροδασικό τοπίο και θα επισκεφτούμε τον μικρό αλλά όμορφο καταρράκτη του Ταξιάρχη.

Για κρατήσεις θέσεων 2610321010, Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή 6-8 μ.μ. και Τρίτη, Πέμπτη 10 π.μ.-12 μ.

...Συνέχεια από την 1^η σελίδα

Εποφθαλμιούν και πάλι τμήμα του αιγιαλού της Καλόγριας!

ΝΕΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΙΔΙΩΤΗ ΠΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΕΙ 35 ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ ΑΜΜΟΘΙΝΙΚΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ

Η δημόσια κτήση και πρόσβαση όλων σε τμήμα της βόρειας πλευράς της παραλίας της Καλόγριας, που βρίσκεται στην προστατευόμενη περιοχή του Εθνικού Πάρκου υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς, κρίνεται και πάλι σε δίκη, που θα διεξαχθεί στο Πρωτοδικείο Πατρών τον Οκτώβριο, με βάση και το νέο νόμο 5092/2024 του Χατζηδάκη, που δεν διακρίνεται για την φιλοπεριβαλλοντική του φιλοσοφία.

Πρόκειται για γνωστή επίμονη επιδίωξη ιδιοκτήτη παρακείμενης έκτασης, άνω των 100 στρεμμάτων, ο οποίος **διεκδικεί άλλα 35 στρέμματα αμμοθινικής έκτασης**, τα οποία σήμερα ανήκουν στην ιδιοκτησία του Δημοσίου, χαρακτηριζόμενα ως δημόσιο κτήμα ABK 32, ανήκον στην ΕΤ.Α.Δ. ΑΕ.

Αν οι απαιτήσεις του εν λόγω ιδιώτη γίνουν δεκτές, τότε θα μετατοπιστούν τα όρια του αιγιαλού σε απόσταση 5 μέτρων από τη θάλασσα, κάτι που οφθαλμοφανώς δεν συνάδει με την εικόνα του αιγιαλού της συγκεκριμένης παραλίας, σε όλο της το μήκος (χιλιόμετρα), το οποίο είναι δεκάδες μέτρα.

Σημειώνουμε ότι οι επιδιώξεις του εν λόγω προσώπου είχαν κορυφωθεί και προ τετραετίας, οπότε και είχε απαιτήσει την ακύρωση της υφιστάμενης οριοθέτησης που έγινε το 2004. Η αρμόδια Ειδική Επιτροπή απέρριψε τότε κατά πλειοψηφία με απόφασή της, του Ιουνίου 2020, τους ισχυρισμούς του, αποφασίζοντας

ότι «υπάρχει παλιός αιγιαλός, όπως ορθά έχει καθοριστεί και ισχύει σήμερα, και ως εκ τούτου δεν χρήζει επανακαθορισμού η οριογραμμή του παλαιού αιγιαλού».

Επίσης η Δευτεροβάθμια ανάλογη Επιτροπή του Υπ. Οικονομικών, όταν το θέμα έφτασε ενώπιόν της, με απόφασή της στις 8/12/2023, επί ενδικοφανούς προσφυγής, που είχε ασκήσει ο ενδιαφερόμενος ιδιώτης, κατέληξε ότι η αμφισβητούμενη από αυτόν έκταση των 35 στρεμ-

μάτων **ανήκει στο δημόσιο κτήμα ABK 32.**

Η Οικολογική Κίνηση Πάτρας είχε τότε δημοσιοποιήσει το ζήτημα και είχε, πιστεύουμε, επηρεάσει θετικά την έκβαση της υπόθεσης. Εκφράζουμε δημόσια την ελπίδα και την πεποίθηση ότι **και το Δικαστήριο θα «ορθοτομήσει» το θέμα υπερασπίζοντας τη δημόσια κτήση και θα διατηρήσει το κοινόχρηστο αγαθό του εκεί υπάρχοντος παλαιού αιγιαλού.**

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΖΟΜΕΝΟ ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΟΝ ΠΑΤΡΑΪΚΟ ΚΟΛΠΟ

κών παρατάξεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, όπως αυτή εκφράστηκε στις 28/8 στο Περιφερειακό Συμβούλιο για **ΜΗ εγκατάσταση Αιολικού Πάρκου στον Πατραϊκό κόλπο.**

Από τους παρευρισκόμενους συγκροτήθηκε Επιτροπή Αγώνα, η οποία ζητά από τις Αρχές της περιοχής να αναλάβουν έγκαιρα πολιτικές πρωτοβουλίες, για την χωροταξική αναθεώρηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και επαναπροσδιορισμό της περιοχής, πριν η κατάσταση γίνει μη αναστρέψιμη, γιατί ο Πατραϊκός κόλπος είναι ακατάλληλος για τέτοιες εγκαταστάσεις.

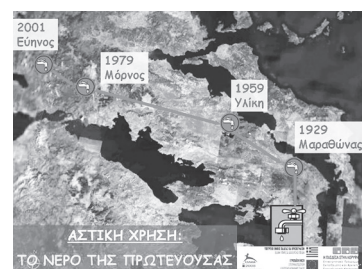
Τα μέλη της επιτροπής αγώνα **(Ακολουθούν 19 υπογραφές από μόνων και εκπροσώπων φορέων της περιοχής)**

ΤΟ ΝΕΡΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Αυτή την εικόνα στο ppt (με animation, ώστε η κάθε πηγή να εμφανίζεται με νέο κλικ, οι ημερομηνίες είναι εκείνες των εγκαίνιων λειτουργίας του κάθε έργου) την είχα δείξει εκατοντάδες φορές σε μαθητές στα προγράμματα του ΚΠΕ την περίοδο 2000 - 2008, ώστε να φανεί παραστατικά ότι η πρωτεύουσα κάθε 20 - 30 χρόνια αναζητεί νέες πηγές νερού ολοένα πιο μακριά.

Στη συζήτηση καταλήγαμε ότι χρέος της νέας γενιάς είναι να εστιάσουμε στην καλύτερη διαχείριση και εξοικονόμηση, ώστε να μην χρειαστεί 20 - 30 χρόνια μετά τον Εύηνο η Αθήνα να αναζητήσει νερό πιο μακριά.

Προφανώς τίποτα δεν άλλαξε. Ο πρωθυπουργός ανακοίνωσε ότι ήρθε η ώρα του Αχελώου. Και μάλιστα αυτά παρουσιάζονται όχι ως (έστω) θυσία, αλλά ως επίτευγμα.

Και πώς να συνεχίσουμε να στηρίζουμε την Οδηγία - Πλαίσιο για τα νερά, όταν λέει, λέει, λέει και στο τέλος αφήνει όλες αυτές τις «θεσμικές» λαθροχειρίες!

(Σημ. «Ποιητική αδεία» η εικόνα δείχνει το νερό της Δυτικής Ελλάδας να περνά από Υλίκη, κάτι που δεν ισχύει. Το νερό από τον Μόρνο πηγαίνει κατευθείαν στα διυλιστήρια της ΕΥ-ΔΑΠ στην Αττική).

(Από ανάρτηση του Κώστα Παπακωνσταντίνου στο fb)

Τέχνες & Πολιτισμός

Διαρκές και παλαιό πρόβλημα η εικόνα της πόλης με την **αφισορύπανση** μεταξύ άλλων να κυριαρχεί και να επιδεινώνεται χρόνο με το χρόνο. Από άκρου εις άκρο οι επιφάνειες της πόλης είναι καλυμμένες με στρώματα αφισών κάθε είδους, διαφημιστικές, πολιτικές, προπαγανδιστικές, κ.α., που προέρχονται από επαγγελματίες της διασκέδασης, πολιτικούς φορείς, σωματεία, αναρχικές και αντιεξουσιαστικές ομάδες που δρουν με γνώμονα την εγωιστική και στα πλαίσια του αυταρχισμού, προβολή - επιβολή των απόψεων, των ιδεολογημάτων και της κάθε είδους πρραμάτειας, χωρίς κανένα σεβασμό στο αστικό περιβάλλον και τους πολίτες,

Στην πρόσφατη μάλιστα προεκλογική περίοδο, που προηγήθηκε των Ευρωεκλογών, προστέθηκε και η αφισορύπανση μερικών παρα-

τάξεων και υποψηφίων, κάποιου από τους οποίους εμφορούνται και από ιδέες "προοδευτικές", καθώς διατείνονται ότι παλεύουν για το καλό του λαού και της κοινωνίας,

Σε όλα αυτά συμβάλλουν με την αδιαφορία, την ανικανότητα και συχνά με την επιλεκτική ανοχή τους και οι φορείς της πολιτείας, οι οποίοι ανέχονται και υποθάλπουν συμπεριφορές κακών επαγγελματιών, κομματικών φορέων, κοινωνικών ομάδων και όλων όσων εκφράζουν την κενότητά τους και τη συμπλεγματική τους απέχθεια και απαξίωση προς το αστικό περιβάλλον, με τον βάρβαρο και βίαιο αυτό τρόπο, ως έκφραση μίας κοινωνίας σε βαθιά πολιτισμική κρίση.

Ένα από τα "αντίδοτα" που μας απομένουν είναι η τέχνη, μέσα από μουσικές, θεάματα, εικαστικά και βιβλία, που μπορούν να μας συντροφεύουν σ' αυτή την πολιτισμική έρημο.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Building Bridges between Germany and Greece through Family Stories (Χτίζοντας γέφυρες μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας μέσα από οικογενειακές ιστορίες, Μάιος-Δεκέμβριος 2024), πραγματοποιήθηκαν στις 6 Σεπτεμβρίου 2024 εγκαίνια της έκθεσης με τίτλο "Βιογραφίες μεταξύ Κατοχής και Ολοκαυτώ-

ματος στην Ελλάδα. Μια φοιτητική έκθεση". Η Στέγη Γραμμάτων "Κωστής Παλαμάς" (Κορίνθου 241, Πάτρα) θα φιλοξενήσει την έκθεση μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 2024. (Ωρες επισκέψεων: Τρίτη και Πέμπτη 18:00 ως 21:00 και Σάββατο πρωί 11:00 ως 13:00 και σχολεία κατόπιν συνεννόησης).

Την έκθεση δημιούργησαν φοιτήτριες και φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου, υπό την επίβλεψη της επιστημονικής υπεύθυνης του προγράμματος, Αλεξάνδρας Πατρικίου, Επίκουρης Καθηγήτριας στο Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου Πατρών και του εταίρου του προγράμματος, Centropa (Αμβούργο, Γερμανία).

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δούλεψαν συστηματικά πάνω στις μαρτυρίες Ελλήνων Εβραίων από το αρχείο της Centropa και μαρτυρίες επιζώντων της Κατοχής από το αρχείο «Μήνες από την Κατοχή στην Ελλάδα». Οι Έλληνες/ίδες και Γερμανοί/ίδες φοιτητές/τήτριες επέλεξαν με μεθοδικότητα τα αποφθέγματα και τις οικογενειακές φωτογραφίες και συνέγραψαν τα ιστορικά κείμενα. Στόχος της περιοδικής αυτής έκθεσης είναι να μπορεί να αξιοποιηθεί από τη σχολική κοινότητα και γι' αυτό μετά το πέρας του προγράμματος θα υπάρχει και σε ψηφιακή μορφή.

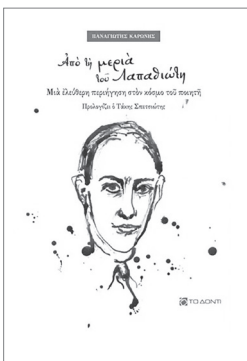
Βιβλιοπαρουσίαση

Παναγιώτης Καρώνης
"Από τη μεριά του Λαπαθιώτη"

Εκδόσεις ΤΟ ΔΟΝΤΙ

Ορθογραφημένα ή ανορθόγραφα, σοφιστικά ή λαϊκά, ακαδημαϊκά ή δημοσιογραφικά, λογοτεχνικά ή παραλογοτεχνικά, τοπικά ή κοσμοπολίτικα, έντεχνα ή ρεμπέτικα, σομπ ή σταράτα, 80 χρόνια μετά τον θάνατό του, ο στρατός του Λαπαθιώτη καλά κρατεί. Στρατός θαυμαστών είτε του έργου του είτε του θρύλου του είτε αυτού που είναι ανάμεσό τους. Νέοι γεροί κι αγέρωχοι σαν Κροίσοι, αλλά και νικημένοι της ζωής, με καταματωμένα τα φτερά, συνεχίζουν ν' ανακατεύουν την τράπουλα.

Εύχομαι λοιπόν, σε τούτη την εποχή της κοινωνικής αποστασιοποίησης, της οικονομικής φιλίας, και της παχυλής αδιαφορίας, να βρεθούν έστω κι αυτοί οι λίγοι μερακλήδες αναγνώστες, που θα λάβουν τον κόπο να πεταχτούν σ' ένα βιβλιοπωλείο, για να πάρουν το βιβλίο του Παναγιώτη Καρώνη - για τους πιο «τεμπέληδες» υπάρχει κι η διαδικτυακή αγορά: add to the basket. Έτσι, για να προστεθεί ένα ακόμα λιθαράκι στον μαγκικό κύκλο του διατηρημένου θρύλου

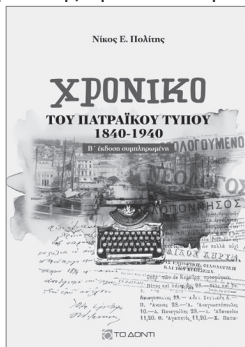
τόσων χρόνων - αν δεν προστέθηκε ήδη. (Από τον πρόλογο του Τάκη Σπετσιώτη) Ο Παναγιώτης Καρώνης επανέρχεται με μια ελεύθερη περιπλάνηση στον κόσμο του Ναπολέοντα Λαπαθιώτη. Λίγα χρόνια μετά την έκδοση των «Μονολόγων του καμένου του Αντωνάκη» (Το Δόντι, 2021), με τα άσεμνα και σατιρικά ποιήματα του Λαπαθιώτη, στην παρούσα έκδοση ανθολογεί 42 ποιήματα και 69 στοχασμούς του ποιητή. Το βιβλίο ξεκινά με έναν αναλυτικό πρόλογο του Τάκη Σπετσιώτη, του σημαντικότερου μελετητή του έργου του Λαπαθιώτη.

Νίκος Ε. Πολίτης
"Χρονικό του πατραϊκού Τύπου"

Α' έκδοση: Πάτρα 1984 (αυτοέκδοση)

Β' έκδοση συμπληρωμένη: Εκδόσεις ΤΟ ΔΟΝΤΙ, Απρίλιος 2024

Το «Χρονικό του πατραϊκού Τύπου» ήταν το πρώτο βιβλίο του δημοσιογράφου Νίκου Ε. Πολίτη, πριν ακολουθήσει μια σειρά από σπουδαίες μελέτες για την ιστορία της Πάτρας, αποτέλεσμα της μεθοδικότητας και του σπουδαίου αρχείου του. Σαραντά χρόνια μετά την αυτοέκδοση που αποτόλμησε ο Πολίτης, το έργο του επανεδίδεται, γιατί είναι μια πολύτιμη πηγή πληροφοριών και μελέτης, που πρέπει να είναι προβάσιμη σε όλους.

Αλλά και γιατί ισχύει ακόμα αυτό που έγραφε ο συγγραφέας το 1984, στην εισαγωγή της πρώτης έκδοσης:

Για τον επαρχιακό Τύπο όμως και κυρίως για τον πατραϊκό ελάχιστα έχουν γραφεί. Και από αυτά δεν καταφαίνεται ούτε η άνθηση που γνώρισε η δημοσιογραφία στην Πάτρα του ΙΘ' αιώνα, ούτε η ποιότητα του πατραϊκού Τύπου, που του είχε εξασφαλίσει πανελλήνιο κύρος, ούτε η ποιότητα του πατραϊκού Τύπου, που του είχε εξασφαλίσει πανελλήνιο κύρος.

εν αιθρία

ΚΩΔ.ΕΛΤΑ 110002

Περιοδική Έκδοση της Οικολογικής Κίνησης Πάτρας

Διεύθυνση: Τσαμαδού 21 - Τ.Κ. 262 22 ΠΑΤΡΑ

Α.Φ.Μ.: 090048446 - Γ' ΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:

Θωμάς Κουτρούμπας

Τηλέφωνο & Fax : 2610.32.10.10

email: oikipa@otenet.gr

Τηλέφωνα μελών: 2610.342.444, 2610.643.541

Διευθύνεται από συντακτική επιτροπή

Διανέμεται δωρεάν στους υποστηρικτές μας

Ετήσια συνδρομή για φορείς, οργανισμούς, υπηρεσίες: 43 ευρώ

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: print247, 2610.521.007,

info@print247.gr

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:

Άρις Γεωργαντά

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:

Παναγιώτης Χαλούλος

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ:

EUROBANK GR1302600150000710200863817

(ΕΝ ΑΙΘΡΙΑ - ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΤΡΑΣ-ΕΤΑΙΡΙΑ

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ)

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΝΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ):

GR080110785000078501501502

(ΚΑΝΕΛΜΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ-ΓΑΛΑΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ)

Απορρίμματα: Ενιαίος Φορέας αλλά και ανησυχία για τα χρήματα

ΚΑΘΥΣΤΕΡΕΙ ΚΑΙ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΩΝ ΚΟΜΠΟΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η κινητικότητα που παρουσιάστηκε τον Σεπτέμβριο με την κυβερνητική απόφαση της θέσης σε διαβούλευση σχεδίου νόμου του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με το οποίο συγχωνεύονται οι υπάρχοντες Σύνδεσμοι Διαχείρισης Απορριμμάτων σε έναν **ενιαίο φορέα διαχείρισης για όλη τη Δυτική Ελλάδα**, με έδρα την Πάτρα, δεν σημαίνει απαραίτητα και γρήγορες εξελίξεις στο στάσιμο τοπίο της διαχείρισης των αστικών απορριμμάτων στην περιφέρειά μας και ιδίως τον μεγαλύτερο νομό, την Αχαΐα.

Η κατασκευή της **Μονάδας Μηχανικής Επεξεργασίας του Φλόκα** Δυτικής Αχαΐας, παρά την ύπαρξη αναδόχου εταιρίας για το έργο αυτό των 55 εκατομμυρίων ευρώ, συν άλλα 60 για τα συμπληρωματικά έργα, φαίνεται πως προσκρούει σε εμπόδια όσον αφορά στην ροή της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης. Παρόμοιο πρόβλημα έχουν και τα έργα διαχείρισης στους ΧΥΤΑ Στράτου και Ναυπάκτου.

Η ανησυχία προέρχεται από δηλώσεις του αρμόδιου γενικού γραμματέα του ΥΠΕΝ Μι-

χάλη Γραφάκου, πως υπάρχει σοβαρή πιθανότητα τα υπό ανάθεση έργα διαχείρισης αστικών αποβλήτων να βρεθούν σε χρηματοδοτικό κενό 250 εκατ. ευρώ, επιρρίπτοντας τις ευθύνες στον επικεφαλής της DG REGIO από την πλευρά της ευρωπαϊκής επιτροπής, CarstenRasmussen. Οι υπηρεσίες της ευρωπαϊκής Ένωσης, θυμίζουμε, επιμένουν στην εμφανή προτεραιότητα μεθόδων ανακύκλωσης στο όλο διαχειριστικό σχέδιο.

Από την άλλη και μεις δεν κάνουμε κάτι έμπρακτα τόσο για την αναγκαία έγκαιρη απορρόφηση πόρων από τα τρέχοντα χρηματοδοτικά προγράμματα όσο και για την απόδειξη της βούλησης για ανακύκλωση. **Κάτι τέτοιο θα ήταν η προώθηση των Μονάδων Κομποστοποίησης Οργανικού μέρους**, όπως αυτή των 18.000 τόνων δυναμικότητας που προβλέπει ο σχεδιασμός του Δήμου Πατρέων με χωροθέτηση στην Ξερόλακκα.

Χρόνια ακούμε γι' αυτή, η ίδρυσή της θα έπαιζε επιπλέον σημαντικό ρόλο στο ξεπέραςμα των όποιων εμποδίων στην συνολική χρηματοδότηση, αλλά τόλμη για να γίνει δεν φαίνε-

ται να υπάρχει. Αλλά και τα (διευρυμένα ως εκεί που δεν παίρνει) όρια αντοχών του χώρου ταφής της Ξερόλακκας δεν επιτρέπουν επανάπαυση.

Αν θέλουμε μια μακρόπνοη προοπτική για την διαχείριση των απορριμμάτων μας χρειάζεται τόλμη και δραστηριοποίηση, έμπρακτες πρωτοβουλίες, τίποτα δεν είναι δεδομένο, ούτε οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις,

Γ. Κανέλλης

Κάρλα: Η αξία των πλημμυρισμένων ρηχών εκτάσεων

Η μεγάλη περυσινή πλημμύρα του «Ντάνιελ», δεν διέλυσε μόνο χιλιάδες στρέμματα καλλιεργειών σε εκτάσεις που είχαν προκύψει από αποστραγγίσεις. Μας δίνει ένα μεγάλο μάθημα διαχείρισης των υδροτοπικών πεδινών περιοχών με λίμνες.

Είναι φανερό ότι οι καλλιέργειες συμφέρει να προσαρμόζονται στα υδροτοπικά χαρακτηριστικά τέτοιων περιοχών, ιδίως των ελωδών (ρηχών) περιοχών έξω από τις καθαυτό λίμνες ή ταμειυτήρες.

Η άγρια ζωή εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες και πολλαπλασιάζεται, η βιώσιμη αλιεία αποκτά δυναμική και οι αντιπλημμυρικές δυνατότητες (σε εκτεταμένα πλημμυρικά πεδία εποχιακών καλλιεργειών) αυξάνονται ουσιαστικά.

Δημοσιεύουμε ένα χαρακτηριστικό σύντομο, αλλά εύστοχο κείμενο του πρώην προέδρου της Ορνιθολογικής Εταιρίας **Κώστα Παπακωνσταντίνου** και σχετικές φωτογραφίες του, που δείχνουν ξεκάθαρα πόσο αναγκαίο είναι να αλλάξουμε δραστικά οπτική όσον αφορά στη διαχείριση των ΕΥΡΥΤΕΡΩΝ υδροτοπικών εκτάσεων, διατηρώντας και πετυχαίνοντας έτσι μείωση οικονομικών και πλημμυρικών ζημιών και αυξημένα περιβαλλοντικά οφέλη:

ΚΑΡΛΑ 1 Σεπτεμβρίου 2024.

Μεγάλες εκτάσεις βόρεια του ταμειυτήρα και μέχρι το Καλαμάκι έχουν αποστραγγιστεί τις τελευταίες δύο εβδομάδες. Σε αυτές περιλαμβάνονται χιλιάδες στρέμματα δίπλα στο βόρειο ανάχωμα, που ήταν δημόσια και χωρίς σοβαρή χρήση και θα μπορούσαν κάλλιστα να διατηρήσουν τα νερά τους.

Πάντως, στα πλημμυρισμένα του Ντάνιελ, παραμένουν χιλιάδες πουλιά. Ας ελπίσουμε να επικρατήσει στοιχειώδης λογική και να μην συνεχιστεί η αποστράγγισή τους. Στον πίνακα μια πρόχειρη σύγκριση των υδροβίων πουλιών που υπήρχαν σήμερα το μεσημέρι μέσα στον ταμειυτήρα με εκείνα που υπήρχαν στα ρηχά πλημμυρισμένα χωράφια (από τον Ντάνιελ, επαναλαμβάνω). Μιλάμε για απολύτως ελάχιστους

αριθμούς. Δεν είχα χρόνο, ούτε κουράγιο να ψάξω, ειδικά στα πιο μακρινά.

Απλά το επισημαίνουμε χωρίς σχόλια, προς εκείνους που νομίζουν ότι το οικολογικό ενδιαφέρον της Κάρλας βρίσκεται μέσα στον ταμειυτήρα. Όχι, η φύση οργιάζει απέξω. Και φωνάζει: Αυτά τα μερικές χιλιάδες στρέμματα βόρεια του ταμειυτήρα πρέπει να αφεθούν ξανά στις φυσικές διαδικασίες της ρηχής αυξομειούμενης λίμνης, που χωρούσε φύση και ανθρώπινες δραστηριότητες μαζί - καμία σχέση με τη σημερινή «μπανιέρα» του ταμειυτήρα.

Πρώτη φωτογραφία από το λοφάκι με το τριγωνομετρικό νότια από το Καλαμάκι. Στη δεύτερη ο (άδειος από πουλιά) ταμειυτήρας κοντά στα Κανάλια.

Γ.Κ.

Η λειψυδρία προ των πυλών - η κλιματική κρίση είναι εδώ...

Πρωτόγνωρα φαινόμενα λειψυδρίας φαίνεται ότι θα βιώσει η χώρα μας στο εγγύς μέλλον... Η κλιματική κρίση με όλες τις εκφάνσεις της, υψηλές θερμοκρασίες, πυρκαγιές, ανομβρία, έχει οδηγήσει σε δραστική μείωση του νερού στους υδάτινους ταμιευτήρες που τροφοδοτούν μεγάλα αστικά κέντρα ή ποτίζουν καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- Την **ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΤΟΥ ΜΟΡΝΟΥ** που υδροδοτεί την Αττική, όπου τα τελευταία δύο χρόνια η στάθμη έχει υποχωρήσει πάνω από 35 μέτρα, με αποτέλεσμα για πρώτη φορά μετά το 1993 να αποκαλυφθεί **το παλιό χωριό Κάλλιο**, που είχε εγκαταλειφθεί το 1980 από τους

κατοίκους του, προκειμένου να γεμίσει ο ταμιευτήρας. Όπως προειδοποιούν οι επιστήμονες, αν συνεχιστούν τα φαινόμενα ανομβρίας, το νερό στη λίμνη επαρκεί για 3 χρόνια ακόμα...

- Την **ΚΩΠΑΪΔΑ** με χιλιάδες στρέμματα να κινδυνεύουν να μείνουν απότιστα, αφού η δυνατότητα που είχε να παίρνει νερό από το Μόρνο, γίνεται προβληματική με ό,τι σημαίνει αυτό για τις παραγωγές των αγροτών.

Καταστροφικές είναι οι συνέπειες της ανομβρίας του τελευταίου έτους, με την **ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΤΩ ΣΧΟΛΑΡΙΟΥ** να έχει σχεδόν εξαφανιστεί.

Η τεχνητή λίμνη βρίσκεται σε απόσταση περίπου 30 χιλιομέτρων από τη Θεσσαλονίκη και

μέχρι πρότινος αποτελούσε πόλο έλξης για ταξιδιώτες αλλά και κατοίκους των γύρω περιοχών, αφού τα ήρεμα νερά της και η πλούσια φύση που την περιτριγύριζε συνέθεταν μία όαση γαλήνης, ιδανική για κάθε λάτρη της εξοχής.

Δυστυχώς, όμως, η ανομβρία έχει σχεδόν εξαφανίσει τη λίμνη, που άλλοτε είχε βάθος που ξεπερνούσε τα τρία μέτρα.

Η λίμνη δημιουργήθηκε πριν από 38 χρόνια με την κατασκευή φράγματος για τον τεχνητό εμπλουτισμό του υπόγειου υδροφορέα και την εξυπηρέτηση της άρδευσης συγκεντρώνοντας ουσιαστικά τα όμβρια ύδατα.

Σε ποσοστό τουλάχιστον 40% τα νερά της λίμνης χρησιμοποιούνταν για την άρδευση περίπου 1000 στρεμμάτων. Από τη στιγμή που στέγνωσε η λίμνη οι ανάγκες εξυπηρετούνται από γεωτρήσεις και οι αγρότες φοβούνται για τα χειρότερα.

Πρόβλημα λειψυδρίας αντιμετώπισαν το καλοκαίρι και τα νησιά μας, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την **ΚΕΡΚΥΡΑ**, ένα καταπράσινο νησί, που ξεχείλιζε άλλοτε από άφθονο πηγαίο νερό λόγω των πολλών βροχοπτώσεων. Για πρώτη φορά μετά από πολλά

χρόνια υπήρξε σημαντική έλλειψη νερού τόσο στη χώρα όσο και σε χωριά, με τους κατοίκους να προβαίνουν σε συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας...

Υπάρχουν πολλές ακόμα περιπτώσεις ανά την Ελλάδα με παρόμοια φαινόμενα. Με βάση ότι το σενάριο επιδείνωσης των φαινομένων είναι υπαρκτό, είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός πολιτικών για εξοικονόμηση και εμπλουτισμό των υδάτινων πόρων.

Απλές πρακτικές της χρήσης νερού από βιολογικούς καθαρισμούς στην άρδευση, συστηματική αναδάσωση και ενημέρωση των πολιτών για λελογισμένη χρήση, μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Το κυριότερο είναι βέβαια να πειστούμε όλοι - κράτος και πολίτες - ότι **η δραστική μείωση των εκπομπών του άνθρακα ως κύρια αιτία της κλιματικής κρίσης είναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ και άμεση προϋπόθεση για την αποφυγή εφιαλτικών καταστάσεων στο μέλλον.**

Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός... στις καλές και καλές...

Δέκα χρόνια από τη θέσπιση της ευρωπαϊκής οδηγίας για τον **θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό (ΘΧΣ)**, η εφαρμογή της στη χώρα μας βρίσκεται ακόμα στα σπάργανα.

Μετά από δύο προειδοποιητικές επιστολές η Ελλάδα παραπέμφθηκε τελικά στο Δικαστήριο της ΕΕ στα τέλη της περσινής χρονιάς.

Με την αναμενόμενη καταδικαστική απόφαση - συνοδευόμενη βεβαίως με το σχετικό πρόστιμο - η χώρα μας εκτίθεται για μια ακόμα φορά σε θεσμικό επίπεδο.

Επί της ουσίας μια χώρα, που ο πολιτισμός και η οικονομία της συνδέονται διαχρονικά με τη θάλασσα, δεν αξιοποιεί το σημαντικό εργαλείο του ΘΧΣ, ώστε να προστατευτούν οι ελληνικές θάλασσες απέναντι σε ολόένα αυξανόμενες απειλές κάθε είδους και να διασφαλιστεί μια βιώσιμη «γαλάζια» ανάπτυξη.

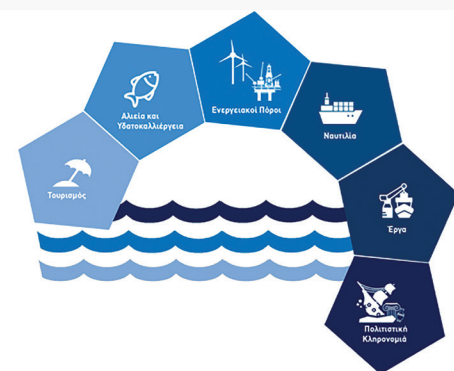
Με σχετική ανακοίνωση το WWF τονίζει ότι: «Ο ΘΧΣ αποτελεί ουσιαστικά ένα μέσο για την ορθολογική οργάνωση των χρήσεων στη

θάλασσα (αλιεία, τουρισμός, υδατοκαλλιέργειες, ΑΠΕ κ.ά.). Αναλύει και κατανέμει τις ποικίλες δραστηριότητες στον χώρο και στον χρόνο, προκειμένου να επιτευχθούν οικολογικοί, οικονομικοί και κοινωνικοί στόχοι.

Από περιβαλλοντική άποψη, η θαλάσσια χωροταξία ανταποκρίνεται στην ανάγκη θωράκισης των θαλάσσιων οικοσυστημάτων απέναντι σε απειλές, όπως η υπεραλίευση ή η ρύπανση, αλλά και στις επείγουσες προτεραιότητες που θέτει η κλιματική κρίση για άμεση λήψη των κατάλληλων μέτρων.

Με τον ΘΧΣ διευθετούνται επίσης οι συγκρούσεις που υφίστανται ανάμεσα σε ανταγωνιστικές δραστηριότητες, είτε αυτές είναι πιο γνώριμες (π.χ. ιχθυοκαλλιέργειες και τουρισμός), είτε είναι σχετικά πρόσφατες και με ισχυρές τάσεις ανάπτυξης (π.χ. υπεράκτιες ΑΠΕ).

Επιπρόσθετα, μεγάλη ανάγκη για ρύθμιση των δραστηριοτήτων υφίσταται για τον "πυ-

κνό" παράκτιο χώρο: Εκεί η μεγάλη συγκέντρωση χρήσεων κάθε μορφής, οι οποίες μάλιστα εξαρτώνται στενά η μία από την άλλη, επιφέρει πολυδιάστατες και σωρευτικές επιπτώσεις».

Σύμφωνα με την οργάνωση η Ελλάδα **οφείλει να ενσωματώσει ορθά τον ΘΧΣ στο εθνικό σύστημα χωροταξικού σχεδιασμού**, αναβαθμίζοντας τη θέση των θαλάσσιων χωροταξικών πλαισίων έτσι, ώστε αυτά να μην επικαθορίζονται από τις προβλέψεις των ειδικών χωροταξικών που ρυθμίζουν τις διάφορες τομεακές δραστηριότητες, κάτι το οποίο δεν συνάδει με τους στόχους και τις διατάξεις της ευρωπαϊκής οδηγίας.

...ΑΝΘΙΣΕ Η ΠΙΟ ΑΝΥΔΡΗ ΕΡΗΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ!

Ημερολογιακά και το **φετινό καλοκαίρι** ...μας **τελείωσε!** Κι ενώ παγκοσμίως, τα «**ρεκόρ ζέστης**» καταρρίφθηκαν πάλι πανηγυρικά, πυρκαγιές, πλημμύρες και τυφώνες κατέστρεψαν φυσικά περιβάλλοντα και περιουσίες, οι ...**πολεμικές συγκρούσεις** συνεχίζονται αμείωτες στον πλανήτη! Δηλαδή, αντί η **ανθρωπότητα** να επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση της **κλιματικής κρίσης**, που όλο και βαθαίνει, δυστυχώς «περί άλλων τυρβάζει»!

Εντούτοις, ελπιδοφόρα, οι **αμμοθίνες** του οροπεδίου **Ατακάμα** στη **Χιλή**, της πιο **άνυδρης ερήμου** στον κόσμο, καλύφθηκαν τον **Ιούλιο**, ...τουτέστιν στη μέση του **χειμώνα** για το **νότιο ημισφαίριο**, από ένα μοβ και άσπρο **λουλουδένιο** χαλί! Βλέπετε, σε αυτήν τη φαινομενικά νεκρή λωρίδα γης κατά μήκος της δυτικής πλευράς των **Άνδεων**, με έκταση στα 185.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα, ζουν πε-

Η έρημος Ατακάμα είναι 15 εκατομμυρίων ετών και κατέχει το παγκόσμιο ρεκόρ ξηρασίας, 400 έτη χωρίς βροχή μέχρι το 1971.

ρίπου **500 ειδών** ανθεκτικά **φυτά**, των οποίων οι σπόροι και οι βολβοί αντέχουν χρόνια ξηρασίας.

Κανονικά, λοιπόν, τέτοια «επεισόδια» ξαφνικής **ανθοφορίας** συμβαίνουν συνήθως από Δεκέμβρη και μετά, που έρχονται οι ζωοδότρες βροχές της άνοιξης και «ξυπνάνε» τα φυτά! Όμως φέτος, η άνθιση συνέβη μέσα στο **καταχείμωνο**, λόγω του με-

τεωρολογικού φαινομένου **Ελ Νίνιο** στον **Ειρηνικό**, το οποίο ευνοεί τις βροχοπτώσεις σε αυτή την περιοχή της **Νότιας Αμερικής**. Συνήθως το Ελ Νίνιο κατηγορείται ότι εντείνει την κλιματική αλλαγή, διαταράσσοντας τα **καιρικά συστήματα** από την κανονική λειτουργία τους, αλλά η απόδοση πολλών **ακραίων καιρικών φαινομένων** σε αυτό, τελικά θεω-

ρείται **υπερβολή!**

Παρόλο που η Ατακάμα δέχεται μόνο λίγα χιλιοστά βροχής κάθε 4-5 χρόνια, είναι γνωστή ως «**ανθισμένη έρημος**» (Desierto Florida), καθώς καλύπτεται με **αγριολούλουδα**, όταν οι σπάνιες βροχές συμπέσουν με τις κατάλληλες θερμοκρασίες. Και, σύμφωνα με **μελέτη** που δημοσίευσαν το 2022 ερευνητές του **Καθολικού Πανεπιστημίου** της Χιλής, τα τελευταία **40 χρόνια** έχουν καταγραφεί μόλις **15 επεισόδια ανθοφορίας!**

Το 2022, η χιλιανή κυβέρνηση, για να σώσει την πλούσια **χλωρίδα** και **πανίδα** της ερήμου, ανακοίνωσε την αναγνώριση νέας **προστατευόμενης περιοχής** εκεί, ενώ το μεγάλο υψόμετρο, η απουσία νέφωσης και η εξαιρετικά χαμηλή υγρασία είναι οι λόγοι για τους οποίους η Ατακάμα φιλοξενεί πολλά μεγάλα **τηλεσκόπια**, όπως τα τηλεσκόπια του **Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου του Νότου** (ESO).

ΒΑΚΤΗΡΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ;

Επιστήμονες της **Βιώσιμης Βιοτεχνολογίας** στο **Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου** έχουν δημιουργήσει μια ασυνήθιστη νέα «**συμμαχία**» στον αγώνα κατά της **κλιματικής αλλαγής**, χρησιμοποιώντας **βακτήρια** για να εξάγουν **σπάνια μέταλλα** από απόβλητα ηλεκτρικών-ηλεκτρονικών συσκευών και αυτοκινήτων δίνοντας, έτσι, ώθηση στην ανάπτυξη της **πράσινης τεχνολογίας** και της **κυκλικής οικονομίας!**

Οι ερευνητές χρησιμοποιούν τέτοιου είδους βακτήρια, τα οποία μπορούν να συνθέσουν **νανοσωματίδια μετάλλων** ως μέρος μιας διαδικασίας δικής τους **αποτοξίνωσης!** Συγκεκριμένα, έχουν ήδη χρησιμοποιήσει με επιτυχία βακτήρια, για να εξάγουν μέταλλα όπως **μαγγάνιο, νικέλιο, λίθιο** και **κοβάλτιο** από **παλιές μπαταρίες** και **απορριπτόμενο ηλεκτρονικό εξοπλισμό**. Σε επόμενο στάδιο, θα

εξετάσουν αν αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν, όπως πιστεύεται, για την κατασκευή νέων μπαταριών ή συσκευών, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη μιας **κυκλικής οικονομίας**.

Ως γνωστόν, τα παραπάνω μέταλλα, όπως και άλλα πολυτιμότερα και σπανιότερα από αυτά, είναι, επίσης, απαραίτητα για την κατασκευή **ηλιακών πέλων, ηλεκτρικών αυτοκινήτων** και **ανεμογεννητριών**, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη των **ΑΠΕ** και γενικά τη μείωση της εξάρτησης της ανθρωπότητας από τα **πετροχημικά** για θέρμανση, μεταφορά και ενέργεια. Επειδή όμως είναι ήδη ορατός ο κίνδυνος να **εξαντληθούν** γρήγορα, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί μια **κυκλική οικονομία**, όπου αυτά τα μέταλλα θα επαναχρησιμοποιούνται, οπότε **νέες τεχνολογίες ανακύκλωσης** θα είναι ιδιαίτερα σημαντικές.

Όπως όλα δείχνουν, ένα

Βακτήρια κολλάνε σε άτομα μετάλλου και μετά τα αποβάλλουν για να μην δηλητηριαστούν από αυτά.

κλειδί για αυτή την ανακύκλωση φαίνονται να είναι και τα βακτήρια που προαναφέραμε. Δεδομένου μάλιστα ότι τα ηλεκτρονικά απόβλητα αυξάνονται κατά **2,6 τόνους ετησίως** και ότι νέα νομοθεσία απαιτεί

υψηλά επίπεδα **ανακυκλωμένων μετάλλων** στη νέα πράσινη τεχνολογία μέχρι την επόμενη **δεκαετία**, τα βακτήρια θα είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη αυτού του στόχου.

ΕΦΑΡΜΟΣΘΗΚΕ «ΑΝΤΙΠΥΡ» ΣΤΑ ΔΑΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΓΙΓΑΝΤΙΑΙΕΣ ΣΕΚΟΓΙΕΣ!

Οι **γιγαντιαίες σεκόγιες** είναι ενδημικά δέντρα, που φύονται μόνο σε μια ζώνη πλάτους 24 χιλιομέτρων για 400 χιλιόμετρα κατά μήκος της δυτικής πλαγιάς της **Σιέρα Νεβάδα** στην **Καλιφόρνια** των **ΗΠΑ**. Στη ζώνη αυτή και σε υψόμετρο από 1.500 έως 2.560 μέτρα κατανέμονται περίπου 80 άλση με 80.000 σεκόγιες. Η αρχαιότερη γνωστή σεκόγια χρονολογείται πριν από **3.200 χρόνια** και ορισμένες ξεπερνούν σε **ύψος τα 91 μέτρα**, με την ψηλότερη σεκόγια όλων των εποχών να μετριέται στα **115 μέτρα!**

Στο τέλος Ιουλίου και μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές στην Καλιφόρνια τα προηγούμενα χρόνια, που έκαψαν χιλιάδες σεκόγιες, **ιθαγενείς της φυλής Tūbatulabal** της περιοχής, σε συνεννόηση με την αμερικανική κυβέρνηση, προχώρησαν στη δεύτερη **«πολιτιστική καύση»** εντός των δασών εδώ και περίπου έναν αιώνα!

Η προσεκτικά παρακολουθούμενη φωτιά στο **Alder Creek Grove** είχε ως στόχο να **καθαρίσει** το δάσος από τη βλάστηση στον **υπόροφο** και, μεταξύ άλλων, να συμβάλει στην πρόληψη των ανεξέλεγκτων πυρκαγιών. Μάλιστα, εδώ και γενιές, οι ιθαγενείς προχωρούν σε ελεγχόμενες φωτιές στα δάση με σεκόγιες, καθώς για εκείνους οι «γίγαντες» της Καλιφόρνια τους συνδέουν με τις **προγονικές καταβολές** τους. Όπως δηλώνουν οι ίδιοι, τα δέντρα, επειδή βρίσκονται εκεί για χιλιάδες χρόνια, δεν κρατούν μόνο τα **επιστημονικά**

Οι γιγαντιαίες σεκόγιες εξαρτώνται από τις πυρκαγιές προκειμένου να απελευθερώσουν τους σπόρους τους.

αρχεία των προηγούμενων ξηρασιών και θερμοκρασιών στους αποκαλυπτικούς δακτυλίου του κορμού τους, αλλά και ένα **πνευματικό αρχείο**: τις ιστορίες και τα πολιτισμικά στοιχεία των ανθρώπων της περιοχής!

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΡΟΥΧΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΘΟΥΝ ...«ΧΗΜΙΚΑ»!

Κάθε χρόνο υπολογίζεται ότι παράγονται περίπου **92 εκατομμύρια τόνοι υφασμάτων αποβλήτων** παγκοσμίως, λόγω και του φαινομένου της **«γρήγορης μόδας»!** Αλλά, λιγότερο από το **0,5% αυτών ανακυκλώνεται**, διότι τα περισσότερα υφάσματα περιέχουν **μείγμα διαφορετικών ινών**, ώστε η ανακύκλωσή τους να απαιτεί διαχωρισμό αυτών των ινών, μια διαδικασία που δεν είναι εφικτή σε βιομηχανική κλίμακα.

Πρόσφατα, όμως, επιστήμονες από το Πανεπιστήμιο του **Ντέλαγουερ** στις **ΗΠΑ** ανέπτυξαν μια χημική διαδικασία διαχωρισμού των μικτών ινών, μέσω **γλυκόλυσης** και χρήσης κατάλληλου **καταλύτη**. Όταν αυτή δοκιμάστηκε σε μείγματα **πολυεστέρα-βαμβακιού** και **spandex-νάιλον**, διατήρησε την ακεραιότητα τόσο του βαμβακιού όσο και του νάιλον. Ωστόσο, οι ερευνητές ενθαρρύνουν την **απομάκρυνση** από τα ρούχα, πριν από την ανακύκλωση, **επιβραδυντικών φλόγας** και **χρωστικών ουσιών** που βλάπτουν τη γλυκόλυση.

Τα αποτελέσματά τους δημοσιεύτηκαν

Η διαδικασία της γλυκόλυσης διαρκεί μόλις 15 λεπτά και διασπά τον πολυεστέρα και το spandex σε απλούστερα μόρια.

στο περιοδικό **«Science Advances»**, όπου οι συγγραφείς διαπιστώνουν με **μαθηματική μοντελοποίηση** ότι η μέθοδος αυτή θα μπορούσε να είναι οικονομικά και βιομηχανικά εφικτή στο μέλλον. Και σημειώνουν: «Η περαιτέρω τελειοποίηση αυτής της διαδικασίας έχει τη δυνατότητα να επιτύχει ένα παγκόσμιο **ποσοστό κυκλικότητας των υφασμάτων της τάξης του 88%**!»

μικρές ΕΙΔΗΣΕΙΣ από το ΜΕΓΑΛΟ κόσμο

☑ Ερευνητές του Πανεπιστημίου της **Αδελαΐδας** στην **Αυστραλία**, **επιστράτευσαν** οκτώ απειλούμενα ενήλικα θηλυκά **αυστραλιανά θαλάσσια λιοντάρια** με σκοπό να εξερευνήσουν βαθιά, απομακρυσμένα και υπεράκτια τμήματα του βυθού του ωκεανού. Έτσι, τοποθέτησαν μικρές και ελαφριές **κάμερες** επάνω στη γούνα τους, καθώς και **συσκευές GPS**, ώστε να εντοπίσουν τη θέση τους, όταν τα λιοντάρια θα επέστρεφαν στην ξηρά. Τα βίντεο που συγκεντρώθηκαν (συνολικά 89 ώρες καταγραφών) επέτρεψαν στους ερευνητές να εντοπίσουν προηγούμενως **αχαρτογράφητα οικοσυστήματα** και **έμβιους οργανισμούς** που αναπτύσσονται στον βυθό της **νότιας Αυστραλίας** και τα αποτελέσματά τους δημοσιεύθηκαν στο περιοδικό **«Frontiers in Marine Science»**.

☑ Ο **«δορυφόρος της πατάτας»** είναι σκαθάρι που προκαλεί τεράστιες καταστροφές στις καλλιέργειες και ήταν βασικό κίνητρο για την ανάπτυξη των **πρώτων χημικών εντομοκτόνων** τη δεκαετία του **1930**. Πρόσφατα, έλαβε άδεια κυκλοφορίας στις ΗΠΑ το **πρώτο εντομοκτόνο ακριβείας**, το σπρέι **Calantha**, που βασίζεται στην **τεχνολογία της «παρεμβολής RNA»** και είναι σχεδιασμένο να εξοντώνει **MONO** τον δορυφόρο της πατάτας. Πρόκειται για σημαντική **βελτίωση** σε σχέση με τα σημερινά εντομοκτόνα, τα οποία λειτουργούν σαν **βόμβες διασποράς** και σκοτώνουν ό,τι βρουν μπροστά τους. ...Δηλαδή, **«Το μη χείρον, βέλτιστον!»**

☑ Οι **εξορύξεις βαθέων υδάτων (DSM)** είναι μια διαδικασία εξεύρεσης και εξόρυξης μετάλλων από τα **βάθη των ωκεανών**, η οποία τελευταία θεωρείται μεγάλη επιχειρηματική ευκαιρία. Εντούτοις, με αυτόν τον τρόπο φαίνεται να προκαλείται ανυπολόγιστη **περιβαλλοντική καταστροφή** σε τέτοια **οικοσυστήματα** που είναι ακόμα **ανεξερεύνητα** και από τους θαλάσσιους βιολόγους. Επίσης, παρατηρήθηκε ότι κάποια **μεταλλικά «οζίδια»**, που οι εταιρείες θέλουν να εξορύξουν, ενεργούν ως **καταλύτες**, επιταχύνοντας την διάσπαση του θαλασσινού νερού προς υδρογόνο και πολύτιμο **οξυγόνο** μέσω χημικών αντιδράσεων που δεν απαιτούν φως! Η **E.E.** είναι προς το παρόν **εναντίον** του DSM, όπως και πολλοί επιστήμονες, περιβαλλοντικές οργανώσεις και κόσμος που ενδιαφέρεται για την ποιότητα της ζωής μας στη γη. Είδομεν!...

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟ-ΠΑΡΕΑΣ ΣΤΟ ΒΕΝΕΛΥΧ

9-16 ΙΟΥΛΙΟΥ 2024

Η γνωστή ΟΙΚΟ-παρέα με κέφι αλλά και αγωνία για την καινούργια της εξόρμηση στη Δυτική Ευρώπη και συγκεκριμένα σε τρεις γειτονικές χώρες το **Βέλγιο**, την **Ολλανδία** και το **Λουξεμβούργο** ξεκίνησε, ως είθισται, αξιμέρωτα από Πάτρα για το Ελ. Βενιζέλος με προορισμό τις Βρυξέλλες.

Η πρώτη μας στάση ήταν η **Αμβέρσα**, γνωστή ως **πόλη των διαμαντιών**, αλλά και για το λιμάνι της, το οποίο είναι το δεύτερο μεγαλύτερο στην Ευρώπη. Διαθέτει εντυπωσιακή αρχιτεκτονική με κτήρια από τον Μεσαίωνα και τη Μπαρόκ εποχή. Στη συνέχεια φτάσαμε στο ξενοδοχείο μας στο Άμστερνταμ, όπου, ενώ είχαμε καταπληκτική διάθεση να εξερευνήσουμε την γύρω περιοχή, μια ισχυρή καταιγίδα μάς κράτησε μέσα.

Την επόμενη μέρα περιηγήθηκα στη φημισμένη «πλωτή» πρωτεύουσα της Ολλανδίας, που είναι τόσο ξεχωριστή, ρομαντική, αλλά και ταυτόχρονα σύγχρονη. Το Άμστερνταμ οριοθετείται από τρία κύρια ημικυκλικά κανάλια και αμέτρητα άλλα περιμετρικά, που ενώνονται μεταξύ τους με περισσότερες από 1000 μικρές και μεγάλες γέφυρες.

Συνδυάζει την ιστορία, τον πολιτισμό και τη ζωντάνια προσφέροντας αμέτρητες ευκαιρίες για εξερεύνηση και ανακάλυψη. Είναι επίσης γνωστό για τη νυχτερινή ζωή, τα μπαρ, τα κλαμπ και τα καφέ κάνναβης, όπως το διάσημο Bulldog. Επισκεφτήκαμε το επιβλητικό Rijksmuseum και θαυμάσαμε τα ξεχωριστά έργα του Rembrandt, καθώς και άλλων μεγάλων καλλιτεχνών της Χρυσής Εποχής. Την παράσταση έκλεψε «Η Νυχτερινή Περίπτωση» βέβαια!

Μια στάση στην Coster Diamonds, όπου γνωρίσαμε την διαδικασία επεξεργασίας των διαμαντιών, ήταν αρκετή για να μας αναστατώσει οικονομικά!... Οι άντρες να κοιτά-

Άμστερνταμ-Μουσείο Βαν Γκόγκ

ζουν τα πορτοφόλια τους, οι γυναίκες να περιμένουν εναγωνίως και τελικά ν' αρκεστούν μόνο στις φωτογραφίες!

Κατόπιν διασχίσαμε το ιστορικό κέντρο, την πλατεία Ρέμπραντ, την Waterlooplein, την κεντρική πλατεία Dam με το βασιλικό παλάτι και τη Νέα Εκκλησία. Επίσης κάναμε βόλτα στην Εβραϊκή συνοικία και είδαμε **το σπίτι της Άννας Φρανκ**. Το παζάρι των λουλουδιών μάς άφησε έκπληκτους με τα χρώματα και τα αρώματα και αρκετοί αγοράσαμε βολβούς, για να φέρουμε και στην πατρίδα τις διάσημες ολλανδικές τουλίπες. Εννοείται ότι στηθήκαμε στην ουρά, για να γευτούμε τις περιβόητες τηγανητές πατάτες με μαγιονέζα, που όντως δικαιώνουν την φήμη τους.

Η περιήγηση ολοκληρώθηκε με μια υπέροχη **κρουαζιέρα στα κανάλια της πόλης**, ενώ το βράδυ κάναμε βόλτα στο Red Light District, μια από τις πλέον δημοφιλείς συνοικίες της χώρας.

Όλοι εντυπωσιάστηκαμε από το εκτεταμένο δίκτυο μέσων μαζικής μεταφοράς και ειδικά το ποδηλατικό, που πραγματικά μας άγχωνε, γιατί πετάγονταν ποδηλάτες από παντού έχοντας προτεραιότη-

τα έναντι των πεζών ακόμη και στις διαβάσεις.

Την επόμενη μέρα επισκεφτήκαμε το πανέμορφο χωριό Zaanse Schans και θαυμάσαμε τους παραδοσιακούς ανεμόμυλους. Σειρά είχαν τα δυο πανέμορφα γραφικά ψαροχώρια Volendam (χτισμένο πάνω στο φράγμα στις ακτές του Ατλαντικού, κάτω από το επίπεδο της θάλασσας) και Marken με τα χαρακτηριστικά ξύλινα σπιτάκια τους, την ξεχωριστή τους ατμόσφαιρα και τα παραδοσιακά τους στοιχεία.

Η **Χάγη** μάς περίμενε βροχερή στη συνέχεια του προγράμματος. Η «Πόλη της Ειρήνης», όπως ονομάζεται, φιλοξενεί την έδρα της κυβέρνησης, το Κοινοβούλιο και τον βασιλιά της Ολλανδίας. Το περίφημο παλάτι της Ειρήνης και τα κτήρια που στεγάζουν τις διοικητικές υπηρεσίες ήσαν πολύ επιβλητικά και μοναδικής αξίας.

Στη συνέχεια κατευθυνθήκαμε προς την μεσαιωνική πόλη Delft, την πρώτη πρωτεύουσα της Ολλανδίας, με το πανέμορφο ιστορικό κέντρο και τους μεγαλοπρεπείς βασιλικούς ναούς. Το απογευματάκι πια φτάσαμε στο Rotterdam, το μεγαλύτερο εμπορικό λιμάνι στον κόσμο, με τους ου-

ρανοξύστες και τα καινοτόμα κτήρια.

Το ταξίδι συνεχίστηκε με την επίσκεψή μας σε ένα από τα μικρότερα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το **Λουξεμβούργο**. Θαυμάσαμε τον καθεδρικό Ναό της Παναγίας, κάναμε βόλτα στην κεντρική πλατεία Place d'Armes («των όπλων») και στους υπέροχους κρεμαστούς κήπους, με τα μονοπάτια και τις λιμνούλες, ιδανικούς χώρους για περίπατο και χαλάρωση. Η πόλη του Λουξεμβούργου είναι γνωστή για τον ρόλο της ως σημαντικό χρηματοοικονομικό κέντρο, την πλούσια ιστορία της, τα καλοδιατηρημένα ιστορικά της κτήρια και το γραφικό τοπίο της.

Η διαδρομή μας συνεχίστηκε σε μια από τις πιο όμορφες πόλεις στην περιοχή της **Βαλлонίας**, την Dinant, γενέτειρα του Σαξ, του εμπνευστή του σαξοφώνου. Είχαμε χρόνο να απολαύσουμε το καφεδάκι μας στα γραφικά καφέ του ποταμού Meuse, στις όχθες του οποίου βρίσκεται κτισμένη η πόλη, να επισκεφτούμε το σπίτι του Adolphe Sax, να περπατήσουμε την γέφυρα Charles de Gaulle, που είναι διακοσμημένη με χρωματιστές αναπαραστάσεις σαξοφώνων και να θαυμάσουμε το επιβλητικό της κάστρο.

Η επόμενη μέρα ήταν αφιερωμένη στη **Βελγική πρωτεύουσα, τις Βρυξέλλες**. Πρώτη μας στάση ήταν το Atomium, ένα εμβληματικό κτήριο, που αποτελείται από εννέα μεταλλικές σφαίρες συνδεδεμένες μεταξύ τους και σχηματίζοντας έναν κρύσταλλο σιδήρου μεγεθυμένο 165 δισεκατομμύρια φορές.

Συνεχίσαμε στην **«Ευρωπαϊκή Γειτονιά», όπου εδρεύει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** και οι αντιπροσωπείες των κρατών-μελών της Ε.Ε. Είδαμε την Πλατεία Grand Sablon με τον ομώνυμο Ναό της Παναγίας, γοθτικού ρυθμού, το Εθνικό Ωδείο και το Μουσείο Καλών Τεχνών.

Ξεχωριστή θέση στην καρδιά μας κράτησε η Grand Place, μια από τις πιο όμορφες πλατείες της Ευρώπης, με το επιβλητικό Δημαρχείο και τα σπίτια των συντεχνιών. Ειδικά το βράδυ ήταν τόσο εντυπωσιακή με τα φωταγωγημένα γοθικά και μπαρόκ κτήρια, που δεν χόρταινες να την φωτογραφίζεις.

Στα σοκάκια γύρω από την πλατεία υπήρχαν πληθώρα εστιατορίων, που σέρβιραν σπεσιαλιτέ με μύδια, μιας και χαρακτηρίζεται ως η χώρα των μυδιών, καφέ, μπουρλίες, waffle houses, σοκολατερί με γεύσεις ασύλληπτες και δεν έλειπε βέβαια και η ελληνική συνοικία με τις σουβλακερί και τα γυράδικα να μας θυμίζει ότι είμαστε πανταχού παρόντες!

Το Βέλγιο είναι μια ιδιαίτερη περίπτωση χώρας που έχει επηρεαστεί από αρκετές διαφορετικές κουλτούρες και αυτό είναι έκδηλο στην πολύχρωμη νυχτερινή ζωή του κάνοντας μια βόλτα στις παμπ και στα τζαζ μπαρ της πρωτεύουσας.

Επίσης δεν θα ήθελα να αφήσω ασχολίαστο το σύμβολο των Βρυξελλών το **Manneken Pis**. Το διάσημο αυτό μπρούτζινο αγαλματάκι ενός αγοριού που ουρεί προσελκύει πλήθος τουριστών καθημερινά και είναι συνδεδεμένο με την ιστορία και τις παραδόσεις της Βελγικής πρωτεύουσας.

Η εκδρομή μας θα ήταν ελλιπής, αν δεν αφιερώναμε και μια ημέρα στην **ιστορική**

πόλη Γάνδη και στην **πααραμυθένια Μπριζ**. Η Γάνδη συνδυάζει την πλούσια μεσαιωνική αρχιτεκτονική της με μια ζωντανή σύγχρονη πολιτιστική σκηνή. Οι γραφικές προβλήτες κατά μήκος του ποταμού στο Παλιό Λιμάνι είναι γεμάτες με ιστορικά κτήρια και είναι ιδανικές για βόλτα και καφέ δίπλα στο νερό. Η γέφυρα του Αγίου Μιχαήλ μάς προσέφερε υπέροχη θέα στα κανάλια της πόλης.

Συνεχίσαμε με την υπέροχη Μπριζ, μια πόλη που ο χρόνος δείχνει να έχει σταματήσει στον Μεσαίωνα. Διασχίσαμε το ρομαντικό πάρκο με τη «Λίμνη της Αγάπης» και την γέφυρα των ερωτευμένων, περπατήσαμε τα γραφικά πλακόστρωτα δρομάκια, είδαμε τον γοθικό Καθεδρικό ναό της Παναγίας, και καταλήξαμε στην κεντρική πλατεία, η οποία είναι περιτριγυρισμένη από ιστορικά κτήρια και αποτελεί ένα από τα πιο φωτογραφημένα μέρη της πόλης. Καθόλου τυχαίο που όλη η παλιά πόλη είναι μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO.

Η Μπριζ είναι γνωστή και ως η «Βενετία του Βορρά» λόγω των γραφικών καναλιών της και η βαρκάδα είναι ένας ιδανικός τρόπος να δει κάποιος την πόλη από άλλη οπτική, αν έχει τον απαιτούμενο χρόνο. Η Μπριζ είναι επίσης ένα σημαντικό κέντρο παρασκευής σοκολάτας και αποκαλείται «η πρωτεύουσα της δαντέλας», γιατί παλαιότερα η δαντέλα που φτιαχνόταν εκεί θεωρούνταν από τις καλύτερες στον κόσμο. Είδαμε τέτοια έργα δαντελοποιίας και πραγματικά ήταν ξεχωριστά!

Σιγά σιγά φτάσαμε στην τελευταία ημέρα της εκδρομής, που περιλάμβανε μια σύντομη επίσκεψη στο **Λόφο του Λιονταριού**, ο οποίος δημιουργήθηκε για να θυμίζει την ήττα του Ναπολέοντα Βοναπάρτη στην καθοριστική μάχη του Βατερλώ. Γεμάτοι αναμνήσεις, εικόνες, γνώσεις και όμορφα συναισθήματα πήραμε τον δρόμο της επιστροφής. Η βραδινή πτήση μάς περίμενε στο αεροδρόμιο των Βρυξελλών.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω, εκ μέρους

Φόλνταμ-Ολλανδία

Βρυξέλλες-Atomium

Βρυξέλλες-Κοινοβούλιο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μπριζ-Βέλγιο

όλης της ΟΙΚΟ-παρέας, τον αρχηγό μας **Οδυσσέα Ξεριζωτή** για την διοργάνωση της εκδρομής, την υπομονή, τη συνέπεια, την υπευθυνότητα και τη φροντίδα που επέδειξε, ώστε όλοι να γυρί-

σουμε στην πατρίδα μας χαρούμενοι, σώοι και αβλαβείς.

Περιμένουμε με αγωνία την επόμενη απόδρασή μας!!!!

Καίτη Αντωνάτου

Οι βολικοί μύθοι που συντηρούν την περιβαλλοντική αναληψία

Των Θεοδότας Νάντσου*, Μαρίας Γανωτή* και Βασίλη Σφακιανόπουλου*

Ένας σύγχρονος ελληνικός μύθος τροφοδοτεί έναν περιβαλλοντικά καταστροφικό κυκλικό συλλογισμό: «οι Έλληνες δεν νοιάζονται για το περιβάλλον, οπότε και οι πολιτικοί με τη σειρά τους δεν νοιάζονται για ισχυρές πολιτικές για την προστασία της φύσης».

Καθώς κατακάθονται οι στάχτες από την τεράστια πυρκαγιά της βορειοανατολικής Αττικής, γράφουμε αυτό το κείμενο με την ελπίδα πως θα ταρακουνήσουμε τη σημερινή κυβέρνηση και κάθε κόμμα της αντιπολίτευσης, ώστε να δουν επιτέλους τα φυσικά οικοσυστήματα της χώρας ως αυτό που πραγματικά είναι: **ζήτημα ατομικής, κοινωνικής και οικονομικής επιβίωσης**.

Σε κάθε συζήτηση για αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσης, αυστηρή προστασία σημαντικών φυσικών περιοχών, πάταξη του περιβαλλοντικού εγκλήματος, η μόνιμη πολιτική επωδός είναι πως «δεν είναι δημοφιλή τέτοια μέτρα, γιατί στην Ελλάδα όλοι έχουν αυθαίρετα, κανένας δεν νοιάζεται για τα δάση, όλοι πετάνε σκουπίδια παντού». Και άλλες πολλές τέτοιες «ομορφιές»...

Βολικός μύθος. Όταν διαδίδεις ότι ένας λαός είναι περιβαλλοντικά αδιάφορος, τότε εύκολα διαχέεις την ευθύνη για τις οικολογικές καταστροφές, τη ρύπανση, την απώλεια φυσικών οικοσυστημάτων και χάνεται το νήμα των πολιτικών αιτιών τους. Το ενδιαφέρον των Ελλήνων για τη φύση αποτυπώνεται καθαρά σε κάθε ευρωπαϊκή και ελληνική δημοσκόπηση, όπως οι έρευνες του **Ευρωβαρόμετρου** από το 2009 και μετά. Το ελληνικό κοινό καταγράφει σταθερά πανευρωπαϊκές πρωτιές στις περισσότερες κατηγορίες ανησυχίας για την κατάσταση της φύσης, την κλιματική αλλαγή και τα σκουπίδια.

Η δραματικής έκτασης πυρκαγιά στην Αττική δεν τόνισε απλώς για πολλοστή φορά το δραματικό πλέον έλλειμμα δασικής διαχείρισης, αλλά ήταν και κοινωνικά αποκαλυπτική. Άνθρωποι από διαφορετικές περιοχές και προσωπικές αφετηρίες συγχρονίστηκαν μέσα από κοινωνικά μέσα, ώστε να μαζέψουν και να φιλοξενήσουν ζώα συντροφιάς που είχαν μείνει σε κήπους, ενώ οι δικοί τους άνθρωποι έλειπαν. Πέρα όμως από τις κινητοποιήσεις αυτές, που γίνονται συνήθως μετά από μεγάλες καταστροφές φυσικές ή μη και όταν το κοινό αίσθημα είναι ιδιαίτερα πληγωμένο και εκλύεται ευαισθησία, αξιοθαύμαστο είναι το πόσοι νέοι άνθρωποι αφιερώνουν χρόνο και ενέργεια στην υποστήριξη της φροντίδας και επανένταξης των άγριων πλασμάτων.

Κοινή μας διαπίστωση είναι ότι διαχρονικά στην Ελλάδα η πολιτική κουλτούρα είναι υπεροπτική και θεσμικά αποθαρρυντική για κάθε μορφή συμμετοχής στη διαδικασία διάπλασης νόμων έγκρισης έργων ή χρήσεων στις φυσικές περιοχές. Εκτός από τις ισχνές

και συχνά **υποκριτικές διαβουλεύσεις στο ορεngon**, οι οποίες είναι υποχρεωτικές από το σύνολο σχεδόν της νομοθεσίας και από τις συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ελλάδα οι αποφάσεις για το μέλλον όλων μας λαμβάνονται με επιλεκτικές συνεννοήσεις, πλήρη αδιαφάνεια και με επικίνδυνη αδιαφορία για όσα υπαγορεύουν οι επιστημονικές εξελίξεις και τα δεδομένα.

Νομοσχέδια που υποβάλλονται για ψήφιση στη Βουλή μερικές ώρες αφού τελειώσει η ηλεκτρονική διαβούλευση και δίχως καν να εξεταστούν οι απόψεις που εκφράστηκαν από τους πολίτες αυτής της χώρας, τροπολογίες εξπρές που κατατίθενται σε εντελώς άσχετου περιεχομένου νομοσχέδια και δεν έχουν καν περάσει από διαβούλευση, κακή και δυσνόητη νομοθεσία που καθορίζει τις ζωές μας, εγκρίσεις έργων στις γειτονιές και σε φυσικά οικοσυστήματα δίχως καμία έγνοια για τις γνώμες των ανθρώπων που ζουν εκεί. Αυτή είναι η καθημερινότητα που τροφοδοτεί μια γενικευμένη οργή και απογοήτευση.

Στις αρχές του καλοκαιριού, εγκρίθηκε ο ζωτικής σημασίας **ευρωπαϊκός κανονισμός 2024/1991 για την αποκατάσταση της φύσης**. Όπως μας λέει δίχως περιστροφές ο νέος ευρωπαϊκός νόμος, «τα πλούσια σε βιοποικιλότητα οικοσυστήματα, όπως τα οικοσυστήματα υγροτόπων, γλυκών υδάτων, δασών, καθώς και τα γεωργικά, με αραιή βλάστηση, θαλάσσια, παράκτια και αστικά οικοσυστήματα προσφέρουν, εάν βρίσκονται σε καλή κατάσταση, σειρά βασικών οικοσυστημικών υπηρεσιών, τα δε οφέλη της αποκατάστασης των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων σε επίπεδο καλής κατάστασης σε όλες τις χερσαίες και θαλάσσιες περιοχές υπερβαίνουν κατά πολύ το κόστος αποκατάστασης».

Υποχρέωση των κρατών είναι η **εφαρμογή μέτρων αποκατάστασης οικοσυστημάτων** που καλύπτουν τουλάχιστον το 20% της χερσαίας και θαλάσσιας επικράτειάς τους. Αυτή είναι νομική υποχρέωση για τη χώρα και δεν χωρεί εδώ οποιαδήποτε καθυστέρηση και πολιτική ολιγωρία με δικαιολογία ή επίρριψη ευθυνών στη δήθεν αδιαφορία της ελληνικής κοινωνίας.

Η κλιματική κρίση, που πλέον δοκιμάζει την καθημερινότητα όλων μας και εξελίσσεται ραγδαία σε μια από τις σοβαρότερες απειλές για τη χώρα μας και για όλη την Ευρώπη, δεν μπορεί να χρησιμοποιείται σαν δικαιολογία για συνέχιση των ίδιων αποτυχημένων πολιτικών συνταγών. Τα δάση, τα υδάτινα και παράκτια οικοσυστήματα και οι θάλασσες έχουν προ πολλού πάψει να είναι απλά όμορφα τοπία.

Οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που προσφέρουν είναι η πιο αποτελεσματική θωράκιση των κοινωνιών μας από κλιματικές καταστροφές και η θεμελιώδης, αλλά μέχρι σήμερα αγνοημένη ως δεδομένη, πηγή πόρων επιβίωσης. **Η φύση είναι η πιο αποτελεσματική ασπίδα προστασίας μας από τις κλιματικές καταστροφές**. Εθνική ανάγκη είναι η ενίσχυση των κρατικών μηχανισμών και των θεσμών δημόσιας συμμετοχής για προστασία του περιβάλλοντος, πέρα από εντυπωσιασμούς και επιφανειακές διακηρύξεις.

*Η κυρία **Θεοδότα Νάντσου** είναι επικεφαλής πολιτικής του WWF Ελλάς.

*Η κυρία **Μαρία Γανωτή** είναι πρόεδρος της ANIMA.

*Ο κ. **Βασίλης Σφακιανόπουλος** είναι ιδρυτής του κινήματος Save Your Hood.

ΠΗΓΗ: εφημερίδα «Το βήμα» (εκτενές απόσπασμα)

Αποκατάσταση τετελεσμένων στην παραλία Ρίου Αγ. Βασιλείου

Σε θριαμβικούς τόνους ο Περιφερειάρχης κ. Φαρμάκης ανακοίνωσε στις αρχές Σεπτεμβρίου την υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο του έργου για την αποκατάσταση της παράκτιας ζώνης Ρίου – Αγίου Βασιλείου.

Το έργο αυτό, σύμφωνα με την ανακοίνωση, «αφορά τον οδικό άξονα της οδού Ποσειδώνος (από τη συμβολή της με την οδό Συρογιάννη έως την οδό Τραπεζούντος) σε μήκος περίπου 1.070 μ. και της οδού Ελευθερίας από τον ποταμό Σέλεμνο έως τη συμβολή της με την οδό Γεωργίου Παπανδρέου σε μήκος περίπου 1.450 μ. Δηλαδή συνολικά 2.520 μ.» για την αντιμετώπιση των τεχνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων της παράκτιας ζώνης στις περιοχές Ρίου και Ακταίου.

Προβλέπεται να γίνουν:

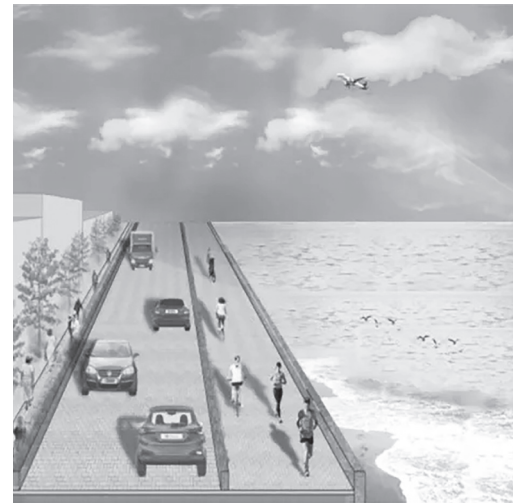
- Επιδιόρθωση και αποκατάσταση της παραλιακής οδού Ρίου και Ακταίου με σύγχρονες κατασκευαστικές προδιαγραφές, με χρήση κυκλοφορίας οχημάτων και πρόβλεψη διακριτού χώρου κυκλοφορίας ποδηλάτων.
- Αποκατάσταση με ειδική θεμελίωση αντιστήριξης των οδικών τμημάτων που έχουν υποστεί δομική αστοχία και προσφέρουν ελλιπή αντιστήριξη της παραλιακής οδού θέτοντας σε κίνδυνο την διέλευση πεζών και αυτοκινήτων. Πρέπει να πούμε ότι δεν συμμεριζόμε-

στε την θριαμβική λογική. Είναι φανερό ότι πρόκειται για **μεγάλης κλίμακας** επέμβαση στον αιγιαλό και την παραλία της περιοχής, καθώς και την ίδια τη θαλάσσια ζώνη που εφάπτεται με αυτά, επέμβαση που κατά κύριο λόγο αποδέχεται τα αρνητικά τετελεσμένα (κατασκευή ασφαλτόδρομου πάνω στον αιγιαλό) και επιδιώκει να τα προστατεύσει από τα κύματα, που διεκδικούν το φυσικό χώρο εκτόνωσής τους.

Είναι φανερό ότι, όπως φαίνεται και από την δημοσιευμένη από την Περιφέρεια μακέτα τμήματος του έργου, η παραλία δεν αποκαθίσταται όπου δεν έχει διασωθεί, αλλά αυτό που αποκαθίσταται και ενισχύεται είναι ο ασφαλτόδρομος και τα στηθαία αντιστήριξής του. Πόσο αποτελεσματική θα είναι η αποκατάσταση αυτή θα δούμε.

Θεωρούμε ότι η προσέγγιση αυτή της αποδοχής τετελεσμένων καταστάσεων με την πάση θυσία στήριξη, με σκληρά έργα παράλιων δρόμων, που η θάλασσα αποδεικνύει ότι ήταν εσφαλμένες επιλογές, δεν είναι η ορθότερη εν όψει και της ενίσχυσης των διαβρωτικών παραγόντων από την κλιματική αλλαγή.

Ορθή πολιτική είναι η απομάκρυνση των δρόμων από τον αιγιαλό, που η χρήση του είναι για κολυμβητική αναψυχή και όχι για τροχαία μετακίνηση, έστω κι αν αυτό σημαίνει απαλλοτρίωση τμημάτων των – συνήθως μεγάλων – παραθαλάσσιων οικοπέδων.

Η ύπαρξη κολυμβητικής παραλίας με άμμο ή βότσαλα είναι που δίνει αξία φυσικού περιβάλλοντος και αναψυχής και όχι η χρήση του αιγιαλού ως υποβάθρου για τροχαία μετακίνηση. Η διαχείριση της πολύτιμης ακτογραμμής της Πάτρας και των άλλων παραθαλάσσιων πόλεων, αν θέλουμε να γίνεται με βάση το ευρύτερο και μακροχρόνιο συμφέρον, οφείλει «να σπάει αυγά» εις βάρος λίγων ισχυρών με τις κοντόφθαλμες τιμωμένες περιφράξεις των οικοπέδων τους, να αναδημιουργεί παραλίες, όχι να αποκαθιστά τιμωντότοιχους πάνω (κυριολεκτικούς) στο κύμα. Γιώργος Κανέλλης

Απειλείται με εξαφάνιση το 21,5% των ζώων, φυτών και μυκήτων της Ελλάδας

Με εξαφάνιση απειλούνται περίπου 11.500 είδη ζώων, φυτών και μυκήτων στην Ελλάδα, που αντιστοιχεί περίπου στο 21,5% της χλωρίδας και της πανίδας στη χώρα. Ειδικότερα, με αφορμή τον εορτασμό της ευρωπαϊκής ημέρας Natura 2000, ο ΟΦΥΠΕΚΑ δημοσίευσε τα είδη που εντάσσονται στον **Κόκκινο Κατάλογο**.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, σε καθεστώς απειλής ανήκει το 28% των ειδών που έχει αξιολογήσει η IUCN. Στην περίπτωση της Ελλάδας, το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 21,5%, στο σύνολο των ειδών που αξιολογήθηκαν στο πλαίσιο του Κόκκινου Καταλόγου. **Ένα στα πέντε είδη, που αξιολογήθηκαν, δηλαδή, απειλείται με εξαφάνιση.**

Όσον αφορά στις επιμέρους ταξινομικές ομάδες, σε καθεστώς απειλής ανήκουν το 18,7% των φυτών, το 22,6% των ζώων και το 34,8% των μυκήτων που αξιολογήθηκαν. **Συγκεκριμένα, το 28,3% των πουλιών, το 31,3% των θηλαστικών, το 13,3% των ερ-**

πετών, το 34,6% αμφιβίων και το 21,5% των ασπόνδυλων απειλούνται με εξαφάνιση. Κάποια είδη, χάρη στην εφαρμογή μέτρων προστασίας και διατήρησης, δεν απειλούνται άμεσα, πλέον, με εξαφάνιση στη χώρα και έχουν μετακινηθεί στην κατηγορία του χαμηλού κινδύνου (LC).

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτών είναι: η θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta* και το κρικινέζι (*Falco naumanni*).

Σύμφωνα με το ΥΠΕΝ, τα δεδομένα του Κόκκινου Καταλόγου συνιστούν ένα πολύτιμο εργαλείο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς βάσει αυτών μπορούν να σχεδιάζονται στοχευμένες δράσεις διατήρησης και πολιτικές προστασίας για τη διαφύλαξη της πλούσιας φυσικής κληρονομιάς της Ελλάδας και την προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών της πόρων.

Το σύνολο των ειδών του Κόκκινου Καταλόγου Ελλάδας αξιολογήθηκαν σύμφωνα με τα κριτήρια της Διεθνούς

Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN), ενώ όλα τα ενδημικά είδη της Ελλάδας που αξιολογήθηκαν στο πλαίσιο του έργου θα αποτελέσουν, σταδιακά, μέρος του παγκόσμιου κόκκινου καταλόγου απειλούμενων ειδών της IUCN.

Επιμέλεια κειμένου: Παναγιώτης Χαλούλος
<http://users.sch.gr/pchaloul/>
<https://pchaloul.blogspot.com/>

Υπήρχε οικολογική συνείδηση στην αρχαιότητα;

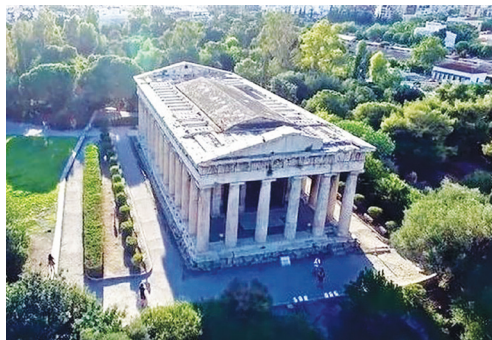
Τα αρχαία ελληνικά ιερά αποτελούσαν τόπους λατρείας αλλά και προστασίας της φύσης. Πολύ συχνά τα ιερά των θεραπευτών αλλά και άλλων θεών ιδρύονταν σε ειδικές τοποθεσίες έξω από την πόλη, οι οποίες προσφέρονταν για την αναζωογόνηση του σώματος και της ψυχής. Τα δέντρα, τα άλση αλλά και τα άλλα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος που μπορούσε να συναντήσει κανείς βρίσκονταν υπό την προστασία της θεότητας, ενώ αποκτούσαν πολλές φορές και μυθολογική ταυτότητα. Με αυτό τον τρόπο γίνονταν και τα ίδια, ιδιαίτερα τα δέντρα, αντικείμενα λατρείας. Εκτός από χώροι λατρείας, τα αρχαία ελληνικά ιερά ήταν προστατευμένα οικοσυστήματα. Τα δέντρα συντέιναν στη δημιουργία ενός δροσερού περιβάλλοντος που προσφερόταν για πνευματική ενατένιση και προσευχή. Ειδικό αξιωματούχοι στα ιερά φρόντιζαν για την προστασία του περιβάλλοντος και επέβαλλαν πρόστιμα σε τυχόν παραβάτες, όπως στην Κω, όπου για τυχόν κοπή των κυπαρισσιών του τεμένους του Απόλλωνα Κυπαρισσίου και του Ασκληπιού το πρόστιμο ήταν 1000 δραχμές. Τα δέντρα και οι πηγές στα όρια του τεμένους, δηλαδή εντός του περιβόλου των ιερών, θεωρούνταν ιδιοκτησία των θεών και ιεροί νόμοι τα προστάτευαν στο όνομά τους. Κάποιες φορές οι θεοί απεικονίζονται κοντά στα δέντρα τους. Στο ανάγλυφο από το Ασκληπιείο της Νότιας Κλιτύς της Ακρόπολης η θεά Υγεία ακουμπά νωχελικά πάνω στον κορμό ενός δέντρου χωρίς κλαδιά. Αριστερά της σώζεται τμήμα της μορφής του καθήμενου Ασκληπιού, ενώ στα δεξιά ομάδα λατρευτών προσέρχονται για θυσία και μια θεραπευαίνιδα κουβαλά στο κεφάλι ένα καλάθι με προσφορές.

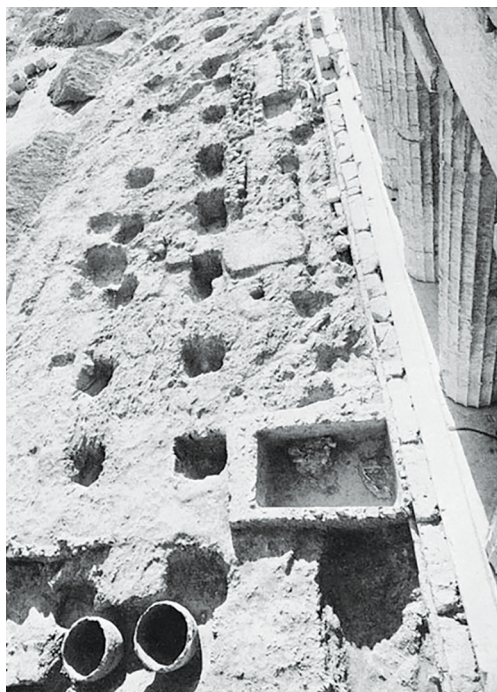
Η φύση σε ανάγλυφο από το Ασκληπιείο της Ακρόπολης

«τίς μοι καλά δένδρεα κόπτει;» (Καλλίμαχος, Ύμνος στη Δήμητρα, 6.41) Ένα οικολογικό μήνυμα μιας θεάς των Ελλήνων από τον 3^ο αι. π.Χ.

Ένας χώρος στον οποίο μπορεί κανείς ακόμα να δει μια εικόνα του φυσικού τοπίου ενός αρχαίου ιερού είναι ο ναός του Ηφαίστου (Θησείο) στην αρχαία Αγορά της Αθήνας. Ο κήπος που περιέβαλλε το Ηφαιστείο αποτελούσε από μόνος του σημαντικό αξιοθέατο, όπως φαίνεται και από την αφήγηση του Πausanias, στην οποία δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε αυτόν. Ο κήπος, με βάση τα ανασκαφικά δεδομένα που προέκυψαν από την εκτεταμένη έρευνα της D. Thompson, δημιουργήθηκε κατά τον 3^ο αιώνα π.Χ. Εκεί ανασκάφηκαν, σε κανονικά διαστήματα, μεγάλες πήλινες γλάστρες, όπου ήταν φυτεμένα θάμνοι και δενδρύλλια σε δύο σειρές κατά μήκος της νότιας και της βόρειας πλευράς και σε τρεις κατά μήκος της δυτικής πλευράς του ναού. Στη θέση τους έχουν σήμερα φυτευτεί ροδιές και μυρτιές, ενώ οι γλάστρες φυλάσσονται στο Μουσείο της Αγοράς, στη Στοά του Αττάλου.

Το Θησείο ή ναός Ηφαίστου σήμερα

Ανασκαφική εικόνα από τις φυτεύσεις του Ναού του Ηφαίστου

Η Ιερά Άλτις, δηλαδή Ιερό Άλσος, στην αρχαία Ολυμπία είναι από τους ωραιότερους κατάφυτους χώρους δίπλα στην όχθη του ποταμού Αλφειού. Σημειώτενο ότι κάθε ποταμός για τους αρχαίους Έλληνες ήταν μια θεότητα, ένα ακόμα στοιχείο του απόλυτου σεβασμού και της λατρείας προς τη φύση.

Το Ιερό του Διός στην αρχαία Ολυμπία

Ο σημαντικότερος αρχαίος τόπος λατρείας του θεού Ασκληπιού ήταν η Επίδαυρος. Το σωζόμενο σήμερα περίφημο αρχαίο θέατρο βρίσκεται μέσα σε ειδικό τοπίο, θαυμαστό πευκοδάσος, χώρος που φανερώνει σε όλο του το μεγαλείο την αγάπη για το φυσικό περιβάλλον, που ο σύγχρονος άνθρωπος έχει απεμπολήσει και κάθε καλοκαίρι βλέπουμε να γίνονται ολοκαύτωμα τα λίγα εναπομείναντα δάση της χώρας!

Το θέατρο της Επιδαύρου και το ειδικό φυσικό περιβάλλον του

Πηγές:

<https://www.olympia.gr/1540700/istoria/archaia-agora-tis-athinas-o-naos-toy-ifaistoy-2/>
<https://www.namuseum.gr/>

Νεοσσοί θαλάσσιας χελώνας καρέτα στην Τουρλίδα Μεσολογγίου

Η πρώτη καταγραφή αναπαραγωγικής δραστηριότητας στην περιοχή

Νεοσσοί θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* στην παραλία της Τουρλίδας, καταγράφηκαν για πρώτη φορά από τους φύλακες της Μονάδας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Μεσολογγίου & Προστατευόμενων Περιοχών Δυτικής Στερεάς Ελλάδας, σε συνεργασία με την τοπική εθελοντική ομάδα «Ορνιθοπαρητητές Μεσολογγίου» την Παρασκευή 30 Αυγούστου 2024.

Πρόκειται για μια σημαντική παρατήρηση, που αποδεικνύει την ιδιαίτερη αξία της περιοχής και την διαχείρισή της στο μέλλον. Η θέση καταγραφής έχει ήδη σημανθεί με ειδική ταινία ερυθρόλευκου χρωματισμού, προς ενημέρωση των λουόμενων, ενώ ο δήμος Ι.Π. Μεσολογγίου έσβησε τον οδοφωτισμό κατά μήκος της παραλίας για την απρόσκοπτη κίνηση των

νεοσσών προς την ανοικτή θάλασσα.

Οι θαλάσσιες χελώνες είναι φωτοτακτικά ζώα, δηλαδή κινούνται προς το πιο φωτεινό σημείο που κατά τη διάρκεια της νύχτας είναι η θάλασσα, λόγω της αντανάκλασης του φεγγαριού και των αστεριών στην επιφάνειά της. Είναι σημαντικό, επομένως, ο τεχνητός φωτισμός που βρίσκεται στο πίσω μέρος της παραλίας να περιορίζεται στο μέγιστο δυνατό. Επιπλέον, σημαντική είναι η αποφυγή παρουσίας κόσμου πάνω στην παραλία ωτοκίας κατά τη διάρκεια της νύχτας, ώστε να μην ποδοπατηθούν οι νεοσσοί.

Καθώς μόνο ένα στα χίλια χελωνάκια επιβιώνουν και φτάνουν σε αναπαραγωγική ηλικία, η προστασία κάθε ενός από αυτά είναι εξαιρετικά σημαντική για την διατήρηση του είδους.

Μύθοι των λουλουδιών

Νίκη Τσάμη

Συκέα (*Ficus Carica* L.)

Ναι, τα απολαύσαμε και φέτος άσπρα, μαύρα, τσαπελόσκα, ποτιστικά, ξερικά και βασιλικά, το καθένα με την δική του γλύκα και νοστιμιά. Ναι, τα απολαύσαμε φρέσκα και θα τα απολαμβάνουμε ξερά όλο το χρόνο. Άλλωστε, γι' αυτό καλλιεργείται εδώ και χιλιάδες χρόνια.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει και ο τρόπος αναπαραγωγής τους. Υπάρχουν δύο ειδών δένδρα, τα αρσενικά και τα θηλυκά, από τα αρσενικά δένδρα παράγονται σύκα που δεν ωριμάζουν, όμως μέσα τους μεγαλώνει ένα έντομο, ο Ψήνας, και την κατάλληλη στιγμή εισέρχεται στο θηλυκό σύκο και το γονιμοποιεί. Τα αρσενικά σύκα γίνονται αυτό το θεσπέσιο γλυκό του κουταλιού, το συκαλάκι.

Φυσικά, θεικής προέλευσης και η Συκιά ή Συκέα. Θεοί και δαίμονες ασχολήθηκαν μαζί της, αλλά και οι άνθρωποι. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι, κατά το διάστημα που γίνονταν οι δικαστικές και ανακατατάξεις για την εξουσία, ο Δίας κατατρόπωσε τους Τιτάνες, που ήταν παιδιά

της Γαίας και τους έστειλε στα Τάρταρα. Η Γαία πρόλαβε και έκρυψε ένα από τα παιδιά της, τον Συκέα, στον κόρφο της. Βέβαια, δεν μπορούσε για πάντα να τον έχει εκεί και έτσι τον «φύτεψε» στη Γη και βγήκε δένδρο με μαγικές, πες και τιτάνιες, ιδιότητες.

Οι αρχαίοι Έλληνες τα κατανάλωναν φρέσκα, αλλά και όλο το χρόνο ξερά και ήταν από τις βασικές τους τροφές. Σε τέτοιο σημείο δε, που απαγορευόταν να τα κλέψουν ή να τα εξαγουν και όποιος φανέρωνε τους κλέφτες ήταν «συκοφάντης». Η φήμη, που λέει ότι ο Ξέρξης εκστράτευσε κατά της Ελλάδας, για να τρώει και φρέσκα σύκα και όχι μόνο ξερά, ακόμα...ελέγχετα! Της Αττικής τα σύκα λέγονταν «βασιλικά» και τη συκιά αυτή την έδωσε η Θεά Δήμητρα στον Φύταλο, βασιλέα της Ελευσίνας, επειδή την φιλοξένησε, όσο έψαχνε την κόρη της.

Οι Ρωμαίοι και την διεκδίκησαν και την λάτρεψαν.

Οι Ιουδαίοι θέλουν τους πρωτόπλαστους να ντύνονται με «φύλλα συκής», και εγώ όπως και άλλοι απορώ, γιατί δεν έφαγαν σύκο, αλλά μήλο. (*) Άλλη αναφορά γίνεται στην Καινή Διαθήκη, όπου ο Χριστός την καταράστηκε, επειδή δεν είχε καρπούς.

Από τα Ομηρικά χρόνια, τα κλασικά, αλλά και τα σύγχρονα, τα σύκα είχαν αναφορές και στην καθημερινή ζωή και δεν εννοώ την τροφή. Σε τραγούδια: «τα σύκα τα σταφύλια και το γλυκό κρασί», σε μέγα πλήθος παροιμιών, όπως: «τα σύκα-σύκα και τη σκάφη-σκάφη», «τα καρύδια βροντάνε, τα σύκα ζουλιούνται», «μας έπρηξε το συκώτι» (και το συκώτι από τα σύκα προέρχεται), «έπεσε σαν ώριμο σύκο», «από της συκιάς το γάλα...», «έμαθε η γριά στα σύκα»...

Να τονίσουμε ότι κάποιες από αυτές χρησιμοποιούνται αυτούσιες, όπως στα κλασικά αρχαία ελληνικά χρόνια.

Η συκιά και τα σύκα από την καθημερινή, αλλά και την ποιητική έκφραση (Αριστοφάνης), χρησιμοποιήθηκαν για να χλευάσουν και χλευάζουν ακόμα με τον ίδιο τρόπο, κάποια άτομα...

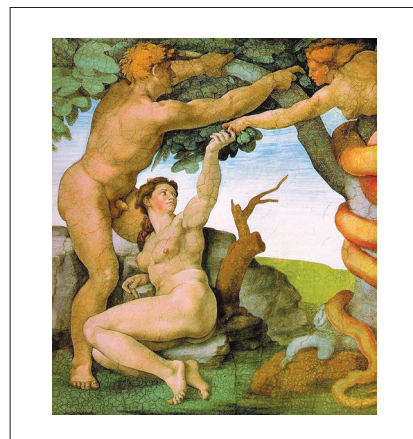
Συγνώμη, αν σας έπρηξα το συκώτι!... Αλλά

ούτε και συκοφάντης είμαι!

Νίκη Τσάμη

(*) **Σημείωση:** Στην αινιγματική ζωγραφική εκδοχή του Μιχαήλ Άγγελου στην Capella Sixtina στο Βατικανό για την «Παρακοή των Πρωτοπλάστων», όπου ο πειρασμός έχει μορφή φιδιού που καταλήγει σε ...γυναίκα [Η γυναίκα θεωρείται ως αιτία κακού; Κρύβεται κάποιος μισογυνισμός του καλλιτέχνη ή, μήπως, το αμάρτημα ήταν ένα ερωτικό παραστράτημα, στο οποίο οδηγήθηκαν και η γυναίκα και ο άντρας;... Ένα ερωτικό τρίγωνο ίσως εμφανίζεται στην εν λόγω σύνθεση!...], αντίθετα από την διαδεδομένη εντύπωση πως το «δέντρο της γνώσης» ήταν μηλιά (στην Παλαιά Διαθήκη δεν αναφέρεται το είδος του δέντρου: «*ἀπὸ δὲ τοῦ καρποῦ τοῦ ξύλου, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, εἶπεν ὁ θεός, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ, οὐ δὲ μὴ ἀψησθε αὐτοῦ*»), ο Μιχαήλ Άγγελος απεικονίζει μια συκιά, οπότε και ο καρπός του πειρασμού δηλώνεται πως σύκο ήταν (η συκιά στη λαϊκή παράδοση έχει συνδεθεί με διάφορες δεισιδαιμονίες: είναι κυρίως το δέντρο «απ' όπου κρεμάστηκε ο Ιούδας: γι' αυτό έχει ίσκιο βαρύ κι όποιος κοιμηθεί από κάτω πεθαίνει» ή, έστω, «αερικά τού παίρνουν τη μιλιά» αναφέρει μια λαϊκή παράδοση)...

[Π. Χαλούλος]

Διαβρώσεις στον Καστελόκαμπο: πάμε για μαλλί, βγαίνουμε κουρεμένοι!

Οι παραλίες του Καστελόκαμπου, παρότι δεν έχουν συνέχεια μεταξύ τους, γιατί διακόπτονται από τμήματα, όπου παραλία δεν υφίσταται, αλλά το κύμα χτυπάει σε φράχτες καιτσιμεντένια στηθαία, παρέχουν πολυτιμες ευκαιρίες για κοντινή κολυμβητική αναψυχή στους κατοίκους της πόλης. **Η διάβρωση βέβαια είναι ορατή και επιδεινούμενη.**

Αυτό φαίνεται και στην γνωστή μικρή λωρίδα παραλίας βόρεια της οδού Φειδίου, με τους ψηλούς ευκαλύπτους. Βλέπουμε ήδη ψηλά πεύκα, που υπάρχουν εκεί δίπλα στους ευκαλύπτους και ως πέρυσι άντεχαν, να έχουν ξεραθεί.

Παρά ταύτα η παραλία αντέχει και συνιστά μια ισχυρότατη ένδειξη για το **άστοχο της κατασκευήςτσιμεντένιωνστηθαίων**, που μάταια καλούνται να κρατήσουν την ισχύ των κυμάτων. Στο συγκεκριμένο αυτό τμήμα παραλίας η ανυπαρξίατσιμεντένιωνφραγμών επιτρέπει την ήπια ανάβαση των χειμερινών κυμάτων, με αποτέλεσμα η παραλία από βότσαλα να παραμένει και να επιβιώνουν οι πίσω από τους ευκαλύπτουςελιές.

Αντίθετα στο ακριβώς δίπλα (προς τα βόρεια) ιδιόκτητο οικοπέδο το κύμα χτυπάει το προστατευτικό τοιχίο, τα βότσαλα είναι μόνιμα σκεπασμένα με νερό, τα ακρινά δέντρα του οικοπέδου πνέουν τα λούισθια, ακόμη και ένα οριακά έξω μεγάλο αρμυρικό, θαλαρό ως πέρυσι, δύσκολα αντέχει.

Αντιστρόφως μετά τα «προστατευμένα» με τοιχία οικοπέδα, οπότε και η εκτόνωση των κυμάτων είναι ομαλή, ξαναβρισκόμα-

στε σε αμμώδη παραλία. Αυτή εκτείνεται πιο μέσα βέβαια από τη γραμμή «άμυνας» των τοιχίων, αλλά είναι υπαρκτή, είναι παραλία, τα οικοπέδα με τα τοιχία ΔΕΝ έχουν παραλία. Πάνε για μαλλί, βγαίνουν κουρεμένοι.

Τι προκύπτει από αυτά; **Χωρίς να διεκδικούμε δάφνες ακτομηχανικών επισημαίνουμε το προφανές:**

Η διάβρωση της ακτής του Καστελόκαμπου χειροτερεύει. Όμως, όπου αντιμετωπίζεται ήπια, τμήματα παραλίας ΠΑ ΟΛΟΥΣ διατηρούνται, αντέχουν. Όπου επιδιώκεται να κρατηθούν με βαριά τοιχία ακέραια παραθαλάσσια (μεγάλα κατά κανόνα) οικοπέδα, η παραλία ΧΑΝΕΤΑΙ, σκεπάζεται μόνιμα από το νερό.

Τι πρέπει να γίνει;

Η οικολογική σοφία, αλλά και η απλή πρακτική λογική, στηριγμένη στη χτυπητή αντίθεση που επισημάναμε και φαίνεται καθαρά στο φωτογραφικό μας υλικό, επιβάλλουν λύσεις ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ και όχι (μάταιες) προσπάθειες να συγκρατηθεί η ισχύς των κυμάτων με σκληρά έργα, όπως τα κάθετα τοιχία.

Η ακτογραμμή του Δήμου Πατρέων είναι ότι πολυτιμότερο έχουμε για την αναψυχή μας, για την ποιότητα ζωής στα όλο και πιο ζεστά καλοκαίρια που έρχονται. Επιπλέον, για την αναπαραγωγή των ψαριών, μια και σε αυτές η αλιεία απαγορεύεται.

Είναι επιβεβλημένο να γίνει ένας γενικός έλεγχος της ακτογραμμής αυτής από πλευράς διάβρωσης αλλά και άλλων προ-

βλημάτων, όπως αυθαίρετων κατασκευών και ενδεχόμενων καταπατήσεων αιγιαλού, από ειδικούς επιστημόνες και στη συνέχεια να ληφθούν ενιαία μέτρα προστασίας των παραλιών, με βάση το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον και όχι το συμφέρον (ή αυτό που νομίζουν για συμφέρον τους) λίγων οικοπεδούχων.

Να αντιμετωπίσουμε με ηπιότητα και σεβασμό τη θάλασσα για να μας το ανταποδώσει.

Χρειάζεται βέβαια όλοι οι συναρμόδιοι (Δήμος Πατρέων, Κτηματική Υπηρεσία Δημοσίου, Διεύθυνση Περιβάλλοντος Περιφέρειας) να συνεργαστούν και να

δείξουν πολιτική βούληση και διοικητικό σθένος.

Πολιτικό κόστος δεν υπάρχει, όταν υπηρετείται το συμφέρον των ασύγκριτα πολλών, γιατί έχουν μάτια και βλέπουν το αποτέλεσμα.

Θα βρεθεί η τόλμη που απαιτείται;

Γιώργος Κανέλλης

Βαλτή η φωτιά στο Γηροκομειό

Η πυρκαγιά, που έπληξε την περιοχή του Γηροκομειού, έναν από τους κύριους πνεύμονες πρασίνου του πολεοδομικού συγκροτήματος της Πάτρας, δίκαια προκάλεσε οργή και ανησυχία.

Ήδη η Πυροσβεστική ανακοίνωσε στις 5 Σεπτεμβρίου ότι η έρευνα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για φωτιά που έβαλε άνθρωπος, είτε από βαριά αμέλεια είτε με δόλο για εμπρησμό.

Πέρα από τη συμπαράστασή μας στους κατοίκους της περιοχής και τους δραστήριους συλλόγους τους, ως Οικολογική Κίνηση Πάτρας καλούμε τις αρμόδιες αρχές να αξιοποιήσουν με ταχύτητα το

πόρισμα της αυτοψίας γεωλόγων, που έγινε στις αρχές Σεπτεμβρίου, για την λήψη μέτρων που **θα αποτρέψουν ζημιές και κατολισθήσεις από πλημμυρικά φαινόμενα** τους προσεχείς μήνες.

Και φυσικά σε ό,τι αφορά στην αναδάσωση της καμένης έκτασης δεν ξεχνάμε ότι προτεραιότητα έχει η φυσική αναγέννηση.

ΝΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ: Τολμηροί στόχοι, σοβαρά μειονεκτήματα

Η ανακοίνωση ενός νέου Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα από το ΥΠΕΝ είναι πολύ σημαντική εξέλιξη. Παραθέτουμε παρακάτω κείμενο - σχόλιο για το Σχέδιο, του ενεργειακού μηχανικού Τάσου Κρομμύδα, με πολλά χρόνια ενεργού συμμετοχής στο οικολογικό κίνημα.

Βγήκε με καθυστέρηση σε δημόσια διαβούλευση το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) μετά και τις βελτιώσεις που ζήτησε η Κομισιόν στο περσινό αρχικό σχέδιο.

Παρακάτω κάποια σχόλια-επικεφαλίδες.

1. Έχει ιστορική σημασία το ότι έχουμε επίσημη και δεσμευτική Εθνική Στρατηγική για **ουσιαστικό μηδενισμό (-97%) του ισοζυγίου εκπομπών της χώρας** μέσα σε 26 χρόνια. Πολύ περισσότερο αν σκεφτεί κανείς πως πριν μόλις 5 χρόνια κανένα κόμμα δεν έβαζε καν κάτι τέτοιο στο διάλογο. Οι διαφορές με το σχέδιο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ πριν 7 χρόνια είναι εντυπωσιακές. Επιβεβαιώνεται ο κανόνας πως οι (μικρές ή μεγάλες) τομές στην προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα στη χώρα μας έρχονται ως αποτέλεσμα όχι κάποιου διαλόγου στο εσωτερικό, αλλά υποχρέωσης συμμόρφωσης με ευρωπαϊκές πολιτικές.
2. Το ΕΣΕΚ περισσότερο από κάθε άλλη Στρατηγική οριοθετεί το πώς θα ζούμε τις επόμενες δεκαετίες και προβλέπει πρωτοφανείς αλλαγές (π.χ. σε 16 χρόνια κανένα κτήριο στη χώρα δεν θα μπορεί να χρησιμοποιεί λέβητα πετρελαίου ή αερίου, σε 10 χρόνια θα σταματήσει η πώληση οχημάτων με εσωτερική μηχανή καύσης). Εντυπωσιάζει λοιπόν το ότι, αντί να έχουμε έναν αναλυτικό, τεκμηριωμένο και ευρύ διάλογο για κάτι τόσο κρίσιμο και κομβικό, απουσιάζει ακόμα και η στοιχειώδης συζήτηση.
3. Το θεμελιώδες και κρίσιμο πρόβλημα
4. του ΕΣΕΚ είναι η μεγάλη έμφαση που δίνει **στα συνθετικά καύσιμα και το υδρογόνο** (καθώς και στο βιομεθάνιο) ιδίως από το 2040 και μετά και κυρίως για τις ανάγκες ναυσιπλοΐας και αεροπλοΐας. Αυτό, σε συνδυασμό με την πρόθεση του ΕΣΕΚ για κυρίως εγχώρια παραγωγή υδρογόνου, εκτοξεύει μετά το 2040 την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και επομένως τις απαιτούμενες εγκαταστάσεις ΑΠΕ, κυρίως των φωτοβολταϊκών (από 26GW το 2040 σε 35GW το 2050) και των υπεράκτιων αιολικών (από 6GW σε 12GW). Παράλληλα, σημαντική εξάρτηση μετά το 2040 υπάρχει και σε αδοκίμαστες ακόμα τεχνολογίες δέσμευσης, αποθήκευσης και χρήσης CO₂.
5. Το 2020 το ΥΠΕΝ είχε παρουσιάσει τη Μακροχρόνια Στρατηγική για το 2050. Εκεί υπήρχαν 2 σενάρια συμβατά με το στόχο απαρθρακοποίησης, το EE1.5 («Εξηλεκτρισμός και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης») και το NC1.5 («Νέοι ενεργειακοί φορείς»). Το ΕΣΕΚ ουσιαστικά ακολουθεί το NC1.5, απουσιάζει όμως κάθε επιχειρηματολογία γιατί επιλέχθηκε αυτό και όχι το EE1.5. Δεύτερο μείζον πρόβλημα είναι η «με το ζόρι» **εμμονή στη διατήρηση του ορυκτού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή**. Εύλογα έχουμε μεγάλες μειώσεις από όσα προβλέπονταν το 2017 (μείωση περίπου 65%) προβλέπεται όμως η καθαρή προσθήκη ισχύος 1,6GW μέχρι το 2030 χωρίς να τεκμηριώνεται η ανάγκη για κάτι τέτοιο. Χαρακτηριστικά από το 2035 και μετά οι μονάδες αερίου της χώρας προβλέπεται να λειτουργούν με συντελεστή ισχύος μόλις 7,6% (από 50-60% σήμερα).
6. Τρίτο πρόβλημα αποτελεί το πολύ φιλόδοξο πρόγραμμα ανάπτυξης υδροηλεκτρικών (ΥΗ) σταθμών με τα πολυδιάστατα περιβαλλοντικά ρίσκα τους. Για μεγάλους σταθμούς προβλέπονται 1500 νέα MW ως το 2050 χωρίς όμως να συγκεκριμενοποιούνται επιμέρους έργα πέρα από τη Μεσοχώρα, τη Συκιά

και το Αυλάκι στον Αχελώο και τον Άγιο Νικόλαο στον Άραχθο, που όμως δεν φτάνουν ούτε το μισό στόχο. Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η πρόβλεψη για κατασκευή νέων μικρών ΥΗ σταθμών ισχύος 232MW. **Η κατασκευή μικρών ΥΗ σταθμών έχει δυσανάλογα μεγάλες και αχρείαστες επιπτώσεις στα παρθένα μικρά ποτάμια** και πολλές χώρες ακόμα και στα Βαλκάνια έχουν προχωρήσει στην απαγόρευση τέτοιων έργων. (Γιατί να σακατέψουμε 100-200 ποταμάκια για όση ενέργεια μπορούν να παράγουν 10 μεγάλες ανεμογεννήτριες στη θάλασσα και σε πολύ μικρότερο κόστος μάλιστα!).

6. Στο λιγνίτη η κυβέρνηση επιμένει στην αργή (να, αργή) απολιγνιτοποίηση προβλέποντας κλείσιμο της τελευταίας μονάδας το 2028. Η ίδια η ΔΕΗ έχει βέβαια ανακοινώσει κλείσιμο της Πτολεμαΐδας-5 το 2026 για λόγους οικονομικότητας.
7. Τέλος, κάτι που θα ήταν πολύ ουσιαστικό και χρήσιμο, αλλά απουσιάζει από το ΕΣΕΚ, είναι μια - ενδεικτική έστω - **κατανομή της απαιτούμενης ισχύος ΑΠΕ ανά Περιφέρεια**, ή έστω κάποια κριτήρια στην κατεύθυνση αυτή. Αφενός είναι σημαντικό η παραγωγή να συμβαίνει όσο πιο κοντά γίνεται στην κατανάλωση, αφετέρου δεν μπορεί να συνεχιστεί άλλο η υφιστάμενη υπερσυγκέντρωση μονάδων ΑΠΕ σε λίγους Νομούς της χώρας (σχεδόν η μισή αιολική ισχύς έχει εγκατασταθεί σε 5 Νομούς).

Εσφαλμένη η εφαρμογή του προγράμματος ANTINERO στα οικοσυστήματα της χώρας!

ΝΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΠΑ ΣΕ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Ακόμα μία παρέμβαση για την εσφαλμένη εφαρμογή του προγράμματος ANTINERO στα οικοσυστήματα της χώρας έκανε η ΟΙΚΙΠΑ, αποστέλλοντας επιστολή σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΕΝ κ.λπ.), αλλά και στα πανεπιστημιακά τμήματα δασολογίας και βιολογίας της χώρας.

Η επιστολή επισημαίνει την καταστροφική εφαρμογή του προγράμματος (ιδιαίτερα στην περιοχή του Καϊάφα) και ζητά τη συνεργασία όλων, προκειμένου να αποφευχθούν ανάλογες καταστάσεις και σε άλλες περιοχές της χώρας.

ΠΑΡΑΘΕΤΟΥΜΕ ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος εφάρμοσε σε μεγάλο αριθμό δασών σε όλη τη χώρα, ένα πρόγραμμα αφαίρεσης καύσιμης ύλης από δάση και δασικές εκτάσεις με στόχο την πρόληψη των πυρκαγιών με το όνομα **ANTINERO**.

Όμως, όπως έμπειρα στην παρακολούθηση της πανίδας μέλη της οργάνωσής μας διαπίστωσαν, ο τρόπος πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος στην Ηλεία (δάση Καϊάφα και νότιας Στροφυλιάς φέρει **βαρύτατα ελαττώματα**, αποδεικνύοντας τη σοφία του παλαιού ρητού «ο δρόμος για την κόλαση είναι στρωμένος με καλές προθέσεις».

Αν κρίνουμε από την πιλοτική εφαρμογή στην Ηλεία, η αντίληψη που φαίνεται να διέπει τον σχεδιασμό και την εκτέλεση του προγράμματος ANTINERO, πανελλαδικά, είναι η **βαρύτατα εσφαλμένη αντίληψη του δάσους ως ΚΥΡΙΩΣ συνόλου από δέντρα**, με αγνόηση της σημασίας του υπορόφου από θάμνους και πόες και ΚΑΜΙΑ αναφορά στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην πανίδα που διαβιεί και εξαρτάται απολύτως για εξασφάλιση θύκου και τροφής από τον υπόροφο αυτόν.

Η **ΣΑΡΩΤΙΚΗ** αφαίρεση του υπορόφου, η μέθοδος δηλαδή που χρησιμοποιήθηκε στην εν λόγω περιοχή, αποτέλεσε βαρύ πλήγμα ιδίως για την άγρια μικροπανίδα (έντομα, μικρά θηλαστικά και πουλιά και αμφίβια/ερπετά), διασπώντας την τροφική αλυσίδα των ανωτέρων ιπταμένων κι εδαφόβιων θηρευτών τους, επιφέροντας καίριο πλήγμα στην **βιοποικιλότητα** του δασικού οικοσυστήματος περιοχής Καϊάφα και νότιας Στροφυλιάς.

Δηλαδή, το δάσος αντιμετωπίστηκε ως «άθροισμα δέντρων» που αξίζουν να προστατευτούν και όχι όπως το ορίζει η σύγχρονη περιβαλλοντική επιστήμη, δηλαδή ως αλληλεξαρτώμενο σύνολο χλωρίδας και πανίδας, ως **βιοκοινότητα**. Τα κριτήρια που ισχύουν, όπως προέκυψαν στη συνέντευξη τύπου του Υπουργού, μιλούν για «απόληψη βιομάζας», «αξία βιομάζας», «παραγωγική ικανότητα του δάσους» και συναφή, δικαιολογούν την ανησυχία ότι τα ίδια ίσχυσαν ή θα ισχύσουν και στις υπόλοιπες δασικές περιοχές (πρακτικά σε όλη τη χώρα) όπου θα εφαρμοστεί. **Δεν γίνεται ΚΑΜΙΑ αναφορά στις εγκεκριμένες μελέτες για την άγρια πα-**

νίδα, και τις πιθανές, ως βέβαιες, επιπτώσεις σε αυτήν.

Σημειώνουμε με λύπη ότι από την έρευνα πεδίου και τις καταμετρήσεις που επιχειρούν περιοδικά έμπειρα μέλη μας στους βιότοπους περιοχής Καϊάφα και νότιας Στροφυλιάς σχετικά με την άγρια πανίδα, για είδη όπως ο μοναδικός στην Ευρωπαϊκή ήπειρο **Χαμαιλέοντας** της Πελοποννήσου (*Chamaeleo africanus*), ο **Δεντροβάτραχος** (*Hyla arborea*), τις υδρόβιες (*Emys orbicularis* και *Mauremys rivulata*) και τις **χερσαίες χελώνες** (*Testudo hermanni* και *Testudo marginata*) και την μικροπανίδα γενικά, προέκυψαν απογοητευτικά αποτελέσματα για τη δυνατότητα διατήρησης των σχετικών ειδών στην περιοχή.

Προσθέτουμε ότι, σε ό,τι αφορά στην ειδική περίπτωση της πιλοτικής εφαρμογής του ANTINERO στην περιοχή Καϊάφα, Νότιας Στροφυλιάς, η **Οικολογική Κίνηση Πάτρας προέβη σε αναφορές προς τις αρμόδιες Δασικές Αρχές της Ηλείας**, οι οποίες, όπως προκύπτει από την αλληλογραφία αυτή, δεν γνώριζαν, πριν την επέμβαση, την ύπαρξη του σπανίου είδους του αφρικανικού χαμαιλέοντα σε ικανό και υγιή πληθυσμό.

Είναι σαφές ότι δεν επιδιώκουμε τη ματαίωση της συνέχειας του προγράμματος ANTINERO, διότι η πρόληψη των πυρκαγιών είναι στόχος **απαραίτητος**, αλλά την **ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΟΡΘΗ** εφαρμογή του.

Αυτό σημαίνει:

- ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ τροποποιήσεις των μέτρων και τρόπων εφαρμογής, όπου το έργο είναι σε εξέλιξη ΤΩΡΑ.
- Κανονικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων πριν από την εφαρμογή προγραμμάτων τέτοιας ευρείας επέμβασης στον δασικό υπόροφο με ρητές έγγραφες απαιτήσεις από τους μελετητές που να δίνουν τη **δέουσα προσοχή και στην πανίδα**.
- Ιδιαίτεροι χειρισμοί σε δάση ευαίσθητα, όπως αυτά με αμμοθινικό υπόστρωμα ή άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.
- Όχι σαρωτική αφαίρεση του υπορόφου των δασών, αλλά **ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΗ**, ώστε να διατηρούνται επαρκούς έκτασης **οικολογικοί «θύκοι»**

και στοιχεία τροφοληψίας για την πανίδα.

- Αποφυγή νέων επεμβάσεων σε περιπτώσεις που διαπιστώθηκε πλήγμα στην πανίδα, όπως στην περίπτωση της βορειοδυτικής Ηλείας. Στην περίπτωση αυτή και κάθε όμοια πρέπει να καταρτισθεί και να εκτελεστεί **πρόγραμμα ενεργειών υποστήριξης της ανάκαμψης της πανίδας που επιβίωσε**.

Δεδομένου ότι το πρόγραμμα επηρέασε και συνεχίζει να επηρεάζει πρακτικά τα δασικά οικοσυστήματα όλης της χώρας:

Καλούμε τον ΟΦΥΠΕΚΑ **να ασκήσει την επιρροή του, να διαβουλευθεί με τα αρμόδια πανεπιστημιακά τμήματα** προς διαμόρφωση ορθού επιστημονικά πλαισίου εκτέλεσης του προγράμματος, ώστε να αποτραπούν περαιτέρω πλήγματα σε βάρος της δασικής πανίδας, δικαιώνοντας τον τίτλο του ως Υπηρεσίας.

Καλούμε τα πανεπιστημιακά τμήματα με αντικείμενο τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος να συνεργαστούν με τον ΟΦΥΠΕΚΑ, να μιλήσουν δημόσια, να ΠΙΕΣΟΥΝ για ορθές επιστημονικά μελέτες και επεμβάσεις.

Καλούμε το Υπουργείο Περιβάλλοντος να εκτελέσει το έργο πρόληψης των πυρκαγιών χωρίς να προκαλεί βαριά πλήγματα κατά της δασικής μας πανίδας, εξευτελιζοντας έτσι την περιβαλλοντική νομοθεσία.

Ναι στην πρόληψη των πυρκαγιών, αλλά αυτό να μην πληρώνεται με υποβάθμιση της βιοποικιλότητας, ιδίως με εκατόμβες της πανίδας,

